

CHUYỆN KỂ SAU 40 NĂM

Đó là năm 1964, tôi và các con đang ở thành phố Dalat. Tôi vừa 18 tuổi, hai con, một gái, một trai. Ba mẹ con sống với nhau hẳn nhiên như cây cối trong ngôi nhà hai tầng rộng rãi và thoáng, trên một ngôi đồi mà người dân đó gọi là đồi Miên – tên ông nội hai đứa cháu. Nhà không có hàng rào, đồi rộng thênh thang, tầng hông nhà góc xuống, là một thung lũng nhỏ xanh rì, nhìn mông ra xa thấy thoáng đâu đó một dãy núi bên cạnh những ruộng rau quế xanh ngắt, típ với màu của lá cối. Núi lên trên màu xanh mướt mà như tím áo đỏ hồng

nhưng, tôi có thể biết được đó là những viên hoa.

Thu đó, Dalat đẹp lắm. Người ta bảo Dalat đẹp bởi có 4 mùa giống như Hà Nội nên con gái Dalat tuy ít người xuýt sặc nhưng ai nãy đâu xinh xắn với người da trắng hồng, mái tóc đen dày óng mượt. Tóc tết cầu đầu vô tội, hồn nhiên và hiền lành. Các bà bán hàng trong chợ, dù là bán mắm cá, cũng mặc áo dài, bán đậu hũ rong cũng áo dài, bán ngô nướng lúc nửa khuya, bán mì Quảng, xôi gà cũng áo dài, hai má cười hồng hồng lên bên cạnh búp lả.

Dalat có 4 mùa nhưng mùa nào cũng mát vào ban ngày, lạnh về đêm, chính thế, người ta mê thú về khi cảm cái ngô nướng thoa mỡ hành còn nóng hổi, người ta mê cảm thấy cái nhõm khi bước ra khỏi phòng tắm nước nóng, xem rạp chiếu Ngàn Hiệp. Bước qua bên kia đường, người ta có thể ghé vào tiệm cháo vịt, tiệm canh vịt, gỏi vịt và ngay bên hông tiệm thịt vịt, cái quán mì Quảng như xiu, mái che là một vài tấm ván ép ghép với 4 cái ghế. Hai vỉa hè chợ người bán mì Quảng tay thoăn thoắt đấm bún, chan nước hay dọn dẹp cái mặt bàn cũng chỉ là một tấm gỗ dài. Người bán vui cười nhìn khách xuýt xoa ăn trong cái nóng của bún, cái lạnh của cơn mưa về khuya, vắng người.

Điêu chốc chốc người nói là người Dalat hiền. Hiền như nước mát, như suối. Hiền như cây trái tốt tươi. Hiền như hoa như gió. Như tiếng chuông reo bên mùa. Hiền như bãi xe lam dăm ba chiếc im lìm nơi bến đậu. Hiền như những người con gái đẹp bay nghiêng qua thành phố, không hề làm rời chân khách bước hành. Những người con đường vắng vẻ. Những người ngồi biết thế nào xa nhau, không từng bao giờ, chỉ có hoa và hoa dãi những cây thông rải rác, từng người như một vô tình không người sẵn sóc. Ý thế mà trong cái vô tình gần như hoang dã ấy, luôn có những lúc rời lên tiếng cười rộn ràng ngày tháng. Đời sống đẹp và đáng sống biết bao nhiêu.

Trước đó 2 năm, nói chính xác là vào tháng 11 năm 1962, khi tôi lên Dalat tìm sống, cùng đi trên chuyến xe đò Minh Trung với tôi, là chị Ngân Hà, một ca sĩ đẹp và đẹp biết đến, không hiểu vì sao chị bỏ Sài Gòn ra đi. Lúc đó, người ta chưa nói đến chiến tranh. Sài Gòn đất rộng, người ít. Đời sống dạt dào, người dân miền Nam chọn chỗ trồng ngô lúa đường bên, cá tôm sông lạch, con đường Tô Do, sáng, trưa, chiều, tối chỉ có những người trên mặt chợ khách bước hành, xích lô vài chiếc thông thoáng đẹp như thi sĩ thơ thẩn tìm nàng thơ. Taxi cũng như những ghé qua đường người xuýt. Hình như Sài Gòn rất buồn lòng với những người thông thạo, nhàn hạ. Thói quen của miền Nam trừ phú ông đâu cũng có cái ăn.

Tôi như lên hát cho Night Club ở Dalat với giá 2500 đồng một tháng, có cảm hai bữa và ngủ chung với các chị vũ trường, nếu không muốn về nhà. Khi ra thì không hiểu những cũng

chúng hợp gì lúc đó, Đảng Trung Ương cũng chấp thuận thôi. Ông bà nội cả hai đứa anh em đó, tôi có cả nguyên một thửa ruộng rặng thênh thang. Hình như đây là khu nhà sàn lúc khi thợ cất lên, nhưng rồi vì sự cần thiết, xây thêm thành nhà hai tầng, cả khu chung quanh đất ruộng, không ruộng trồng gì ngoài mấy cây chuối, mấy giàn xu. Bên nội đất ruộng như chúng ai để ý gì đến mấy mả con tôi ngoài chôn Lê Quyên. Vài tháng sau, tôi nhận được tin nhắn từ ông bố và ngày ngày nhẩy xe lam, xe đò ra chôn Dalat.

Tên ngày đi về vào Nam, dù mẹ tôi có 10 tuổi, tôi phải trông em, giặt quần áo, đi chợ rồi mẹ đi học. Mấy anh chị em chúng tôi sàn sàn tuổi nhau nhưng tôi chịu bao giờ có thì giặt hay có chuyện gì để chia sẻ với nhau. Nói tóm lại, tuổi tôi cả tôi hoàn toàn miễn phí, không có gì đáng ghi nhớ trong sinh hoạt gia đình, ngoài trừ ông bố đêm nào cũng say rượu và bà mẹ hát ca cảm chúng đến nỗi khóc con. Dalat chính là khoảng thời gian tôi mất bố mẹ, tôi cũng như người con người mất đi đó... Nhưng không. Cuộc đời tôi bắt đầu. Tên đó, đó.

Vũ Trường Night Club đến ra hotel Du Parc, cạnh Nhà Thờ Chánh Tòa, Bộ đi đến và đài phát thanh Dalat. Bà chị vũ trường là một người Việt Hoa, có một đứa con lại không biết lai gì, khoảng 6, 7 tuổi. Bà mẹ nhận một căn phòng ngay bên kia đường cho các chị vũ nữ, có người đi ngủ ở đó. Tôi thấy người này vì khu vực chúng có ai đến tôi về tên Chi Lăng. Trong căn nhà này, tuy không có bóng dáng một người đàn ông, thế nên tôi thích người đi sáng hôm sau đi chợ rồi về nhà, mang đồ ăn, bánh kẹo và chơi với con rồi đi xe lam đến Vũ Trường. Căn phòng đó nằm cạnh quán café Myosotis, không biết bây giờ có còn không.

Night Club là Vũ Trường duy nhất ở Dalat. Vì khí hậu lành lành về đêm là nơi giải trí lý tưởng của thành phố du lịch, vậy mà khách khách cũng không có bao nhiêu. Lính Mỹ, cả người về, một số đi vào thị trấn xã chúng tôi cũng không có nhiều. Trung Hoa, rồi gia đình đến một đứa trẻ xa lạ, nên có vài sự kiện. Người cả thành phố, mua đi, sự gặp gỡ quen, khó chơi với với với, thế nên ban đêm đêm chúng tôi như những buổi tình, chúng tôi về hát, các chị người người tán gẫu họ về với nhau. Một đêm vài ba bàn khách. Một người bình thường nhìn nhau, chỉ ngày cuối tuần. Có những đêm Vũ Trường gặp đóng cửa, một băng Không Quân áo bay đen khăn quàng màu tím hoa cà, bắt người xuất hiện để thành một hàng dài nội cả. Nhà hàng không chịu lời đón khách. Chúng tôi không ai ngạc nhiên. Chuyện này xảy ra thường. Tôi lên sân khấu, ban nhạc hiểu ý chúng tôi bài "Gió cho mây ngàn bay". Tôi hát xong, nhưng chỉ khăn quàng màu tím hoa cà rồi quay ra, đi vào đêm tối, rồi các anh tôi đó bắt đầu ra. Không bao giờ họ như tôi biết một phi về về hoàn toàn.

Nhưng đêm tôi như, mẹ và tôi như, không gì thú vị hơn người hát hay nghe một tình khúc Tiếng Chi. Nhưng người lính Mỹ non trẻ kia đang mỉm cười cười nhợt nhạt, cả quên đi nỗi buồn xa nhà, rồi lo sợ súng đến trên mặt đất mà họ không bao giờ hiểu vì sao họ đến đây. Họ đi

càng không hiểu ý nghĩa của khúc hát kia. Chỗ biết trong đêm như, khúc hát buồn, tiếng hát còn non trẻ với những người còn chưa thành hình và nỗi lòng khốc khoải của kẻ xa nhà quăn quít lấy nhau đem áp chia sẻ đến không ngừng. Nhưng năm sau, người những người lính quay về còn sống mà trẻ với, chúng ta chúng ta bao giờ học nghĩ đến cái vũ trụ xa, nỗi thành phố có những người của mình mà người nghiêng nghiêng bay trên con phố vắng người vào những đêm gió như. Cũng có thể họ đã không bao giờ trẻ với đến mà thôi.

Tôi không sống với gia đình nữa. Tôi không có bạn gái. Bạn của anh tôi cũng là bạn của tôi. Chúng tôi gọi nhau bằng... chú và xưng tôi, không có anh em gì cả. Có lẽ thế, tính tôi không hề có chút dằn vặt nào cho đến khi có con và chờ dành cho con. Có lẽ thế, tôi sống chung với các chị vũ nữ mà tôi thật sự quý mến như một gia đình. Các tay... anh hùng hào Hán ở Sài Gòn, Dalat hình như cũng rất quý tôi, đưa em gái làm con, làm cháu trong thế giới muôn một về đêm. Chúng ta ai hỏi tôi từ đâu đến, con cái nhà ai. Tôi cũng không tò mò về cuộc sống của các chị vũ nữ.

Thật bất ngờ, giới vũ nữ là giới làm rất nhiều tiền và rất nhiều người có học. Họ chỉ trở thành vũ nữ để giúp gia đình trong những khó khăn thì giới rồi rồi. Công việc của các chị này là nhận và khách hàng, những người đi Vũ Trụ những mình, những người mà biết khiêu vũ. Thời 60, khiêu vũ là một nghề thu hút. Mọi người nhẩy và đi đi, nhẩy biết đi. Khiêu vũ là một nghề thu hút, không hề có ý đen tối, lợi dụng. Khách đến Vũ Trụ và vũ nữ đi với nhau lịch sự. Có những chị nói tiếng cho vì nhẩy giỏi, nhẩy đẹp. Các chị không đi đêm với khách, tôi biết vì tôi đi cùng các chị một nhà.

Vũ Trụ đóng cửa, ai muốn đi ăn đêm thì thế nào chị y tá đi tìm xôi gà từ các khách sạn Thiên Tiên, sau lưng tìm bánh mì Xuân Ký đưa con đến Hàm Nghi. Chị quán là chủ phố chúng ta trẻ, con ông bà Bác Hồ những năm tám, giờ chị mở quán cà phê Tùng – ông bà chị quán xôi này hiện đang ở Portland, Oregon - nhưng đêm, và cả thế giới tôi, cô vũ da trẻ, má hồng của chị như hoa nở, hét toáng lên... Đùi Khánh Ly... Pháo câu Khánh Ly... câu rao gọi gọi làm ai cũng quay lại nhìn tôi cười. Và tôi không hề cảm thấy ngạc nhiên, sà ngay vào hàng cơm chiếc đùi gà, miếng phao câu béo ngậy, đĩa xôi trẻ đẹp o thắm phục vụ hành. Một thành phố như Huế Dalat, ai cũng biết một nhà.

Cùng đi ăn với chúng tôi là một số các... anh hùng có tên tuổi. Những cái tên người lính đôi khi do thành tích mà có. Các bạn này còn trẻ, có người trẻ tuổi tôi, có người lớn hơn những ai cũng làm một nghề, như lòng ít nói. Họ làm ra với ý nghĩa của những người, thật ra, họ đi thế nào, sống có tình nghĩa. Họ có bạn phố bên phố nhà hàng, các chị vũ nữ, ca nhạc sĩ. Mọi ông say xỉn quay phá, gây gổ, họ là những người quy, người hoà hợp mà các ông đi với chúng ta không bao giờ gây chuyện rắc rối cho nhà hàng. Giới giang hồ, các chị vũ nữ và ca nhạc sĩ

vì th mà g n nhau, th ng nhau và luôn bên v c cho nhau. Th i đó, d i m t tôi, h là nh ng ng i hùng. Cách s ng c a gi i này nh h ng đ n l i s ng và cách suy nghĩ c a tôi không ít.

Tôi hát ch a ra gì nh ng l i đ c nhi u ng i th ng th nên cu c s ng m y m con coi b cũng đ kh . Tôi mua qu n áo đ p nh t Dalat cho con tôi ti m Au Printemps. Tôi s c vào l u trên c a ch Hoà Bình, n i bán qu n áo cũ c a M - hàng vi n tr - tìm mua áo da, váy len, gi y b t. Đi n vào, ai dám nói là qu n áo cũ. Tôi th ng t i quán café n i Bích Ly, ch c c a ban CBC ng i gi kэт, nói dúc. Bích Ly và tôi hình nh b ng tu i nhau ho c Ly kém tôi m t tu i gì đó. Hai đ a cùng tên Ly, cùng đen đen nh nhau, gi ng cũng khào khào gi ng nhau nên b t chuy n g m l m... Gi g p l i trên x M , hai đ a v n t ng nh đang ng i trong quán café Dalat.

Th i đó, tôi m i 18 tu i, còn ham ăn, ham ch i. Ch ng có gì thú v cho b ng quăng giày dép, chân không, đi, ch y, nh y kh p Đ i Cù, xu ng Toà T ng Giám m c, men theo con đ ng Tình Yêu d n lên Toà T nh r i l i lên Đ i Cù n m kh nh d i g c thông ho c th ng tay chân trên bãi c thên thang nhìn ng m mây tr i. Không nh đ n ai cũng không c n bi t mình là ai, ngày mai s ra sao. Không nh ai th t, không c yêu đ ng. Không h nghĩ đ n gia đình và Saigon. Tôi th ng các con song th ng t h i vì sao tôi có chúng trong khi tôi ch ng có m t chu n b nào, ch a h có m t khái ni m v gia đình. Nh ng lúc lang thang trên Đ i Cù, cùng các b n gái đ m chìm d i su i Liên Kh ng, tôi c ao tr l i tu i 14, 15. Có l , tôi s b t đ u cu c đ i c a tôi m t cách khác.

40 năm tr c, đó là ý nghĩ c a m t thi u ph tu i 18, n m ng quên d i g c thông già. Bu i tr a n ng vàng chan hoà trên c lá, ti ng thông reo ngân dài, b t t n nh m t l i ru bu n. L i ru âm th m đi vào gi c ng và l i đó. L i ru bu n. R t bu n...

Ngày di c tôi, tôi m i 9, 10 tu i. Ch a k p làm quen v i Sài Gòn, còn đang l lũng v i cách nói c i r n ràng r t Nam k , còn thích thú xé t gi y m t đ ng làm hai, g i là 5 c c đ mua m t ly đá nh n xi-rô, đã theo gia đình lên Dalat. Đó là năm 1956. B tôi – t c d ng n u g i theo ti ng mi n Nam, tôi g i d ng b ng b theo l i m tôi đ n – làm vi c Ty c nh sát Dalat. Gia đình tôi m t bi t th khu Chi Lăng. Căn nhà n m l ng ch ng con đ c ng n và t t c đ u xây m t ki u gi ng nhau. Tôi ch a bao gi đi h t con đ c đó đ bi t còn gì phía sau vì tôi b t đ u đi h c.

Tr ng ti u h c Phan Chu Trinh n m ngay m t ngã t . Tr c m t nó là khu đ t tr ng có con

đồng nghiệp dồn vào đội Bà Miên, nên mà ít năm sau này, tôi chính là nên mà con tôi. Con đồng nghiệp đó cũng đưa vào trường Đệ Nhất Quân Sự và học đồng nghiệp tốt nghiệp trường Phan Chu Trinh năm nào nay đã xây dựng nên đồng nghiệp tốt nghiệp các ông Trường. Căn đầu tiên là nhà của đồng nghiệp Thái Quang Hoàng, cách 2 căn là đồng nghiệp Đệ Nhất Cao Trí. Tôi vào học lớp mới vì chuyển qua trường trình Việt, nên chúng tôi không biết được tiếng Việt, trong khi chúng tôi, chị Lê Yến, tôi được bố mẹ tôi cho học tiếng Pháp ở trường Domaine de Marie, trường trình Pháp-Việt.

Tên nhà đồng nghiệp không xa lắm mà cũng không gần. Tôi đi bộ lúc đi và về lúc về. Bởi giờ, ngoài Nguyễn Anh, tôi biết mình có thêm 3 đứa em nữa. Duyên Hằng, Tuấn Loan, Tuấn Uyên. Sau giờ đi học, tôi làm những gì mà tôi bố làm những trường nhà ra học Chi Lăng chơi. Chân không mang giày dép, thối thối đi quanh phố xuống ven hồ mò cá hoặc làm... một đứa chơi – tôi đồng nghiệp đó là thu được những của bà tôi. Nó có một biết thối to lắm. Nguyễn ta bố nguyên khu Chi Lăng này, ngày xưa dành cho người Pháp, và các căn biết thối của chúng tôi cũng vậy! Cái Hotel Chi Lăng với cái giờ ngộp giờ xây trường mới cũng là nên mà người Pháp trường đồng nghiệp hè. Thối đó của có tên Chi Lăng mà là Saint Benoit. Mãi sau này vẫn còn những người giờ thối.

Tên học tôi đồng nghiệp không đi theo đồng nghiệp chính mà chui qua những bụi cây, những hàng thông, những khóm lay-lay màu mỡ khắp nên những không bao giờ tôi bắt hoa, chơi tìm loài dây leo để đem về chơi những dây. Bởi mà tôi ít khi nhìn thấy tôi, ông bà nên những không để ý, không hỏi đến nên không có gì để sai bố, dồn dò. Tôi tôi cảm thấy khoái nên dù đôi lúc cũng thối thân khi không được mà ngó ngàng.

Ngoài con đồng nghiệp tên nhà đồng nghiệp và những cái, ngoài khung cảnh yên tĩnh của học Chi Lăng, tôi chui xuống cái rãnh nên chơi quanh nhà, để một đồng nghiệp bắt nên những con giòi già bắt bắt, có chút xíu mỡ, mà tôi đồng nghiệp là số nên đồng nghiệp. Tôi có thể lang thang trong những kho đồng nghiệp đồng nghiệp để tìm hái trái mâm xôi, bắt dế, xuống học Chi Lăng với nên, bắt cá, hoặc người để cái rãnh nên chơi ngày, nên không có ai tìm.

Qua đồng nghiệp năm 1957, gia đình tôi phải chuyển về Saigon. Nên một năm ở Dalat, có một vài đi đầu đã học sâu vào tâm trí nên tôi và không bao giờ tôi quên. Nó là những vết cháy đầu đồng nghiệp ngàn năm vẫn còn nên đầu.... Trường ngày đi về, Hà-nên mà một Hằng Chi, ở đâu thì tôi không những những có do người Pháp để chơi sau khi học ở Genève được ký kết. Tôi đi học chơi với một trường những cùng đồng nghiệp, tên nó tôi còn nên, nó là trường Đệ Nhất. Hằng Chi thì đồng nghiệp có nhu cầu trò chơi, vậy mà tôi chơi nên là có một gian hàng nên có đồng nghiệp sân khấu cho nên người thi hát, tôi đã leo lên và hát bài “Thối Ngây”.... Khi vậy em còn thối ngây, đôi một chơi và đồng nghiệp số ... , rồi leo xuống nên một tiêu. Đó là nên đầu tiên trong đời, tôi một tiếng hát. Lúc còn học nên trú St Marie, tôi cũng được lên sân khấu, chơi một làm con thối mà thôi, những trường đó, trường đó giờ nên năm...

...Tôi sinh ra vào một buổi chiều ngày 6 tháng 3 năm 1945 tại nhà thờ ở làng Bạch Mai. Ba ngày sau đó chính Nhật, dân Hà-nội sẽ tàn phá các vùng xa thành phố, bởi một tôi cũng mang theo em tôi chạy ra khỏi Hà-nội. Mọi cố gắng 3 ngày, tôi làm sao biết được những gì đã xảy ra những khi hơn 1 tuần, tôi đã nhận biết và nhớ cho đến ngày hôm nay và một vài sự việc mà lúc nào tôi cũng tưởng tượng như còn rất mới... Hai chị em chúng tôi được gánh đi, mọi đồ đạc mang một cái thúng, chị Yến được chú Tích cõng. Cùng vài người nữa, cả nhà tôi cả xuyên rừng, lội sông, lội suối, trèo đèo, trèo núi mà đi. Một ngày trên đường đi gặp ngôi chùa hoang, một tôi dắt tôi nằm trên cái bàn cao và kết quả là tôi ngã xuống gặp cái bàn xi-măng. Về thì tưởng tượng sâu lắm, ăn cơm mệt mỏi cả cơm ra ngoài. Bởi tôi lội và đi trên băng tuyết và bụi trên đường. Về thì số khá dài vẫn còn đây. Bởi tôi đã làm được vì vậy ông, tôi là... hòn ngọc đen yêu quý của ông.

Cả nhà tôi cả đi mãi như thế, càng ngày càng xa Hà-nội. Chị thây rừng và rừng. Đoàn người đi cùng với gia đình tôi thây đàn, chúng tôi đi đâu. Một lần qua sông trên một cái măng ghép bằng các thanh tre, lúc chuyển đấm trên con xuống, tôi là đứa bắt xuống sông, chúng không phải là sông vì tôi còn nhớ nước đó có màu như đen, đen một cách kỳ lạ không phải là xanh thẫm khi nhìn mình tưởng là đen. Bởi tôi nhớ xuống và khi qua tôi bên kia mọi biết được cái người chèo thuyền đó chuyên giặt quần áo và vì anh ta biết là dân Hà-nội sẽ tàn, ít nhiều gì cũng có tiền hay vàng. Qua suối cũng khó, bởi tôi phải cắt dây thừng ngang bằng, mọi người lội qua dây, bởi tôi lội qua con suối rừng, nước đổ trên cao tung toé dạt dạt, sừng sừng giã như tiếng đá đập trên trên trên. Qua tôi bên kia, bởi tôi tìm cây cắt dây rồi lội qua. Người lội trên bụi trên rừng và cả nằm sợi dây dây trên tiếng bộp bộp. Tôi là người được bắt trên rừng.

Có những ngày qua khỏi cánh rừng lội thây làng một ruộng vườn. Trời thì rét. Bởi tôi ở trong chiếc áo Trần Thị đem vào những người gà, tìm những cái trứng mọi đồ còn lại, bởi chúng 2 đứa trứng cho tôi hút sữa. Có những chiều bị công kênh tôi trên vai đi giặt những ruộng lúa xanh rì, ghé vào quán lá, mua cho tôi cái kẹo bột như xiu, tôi cả trên rừng, trên vai ông và bởi tôi vừa đi vừa nói ... bởi đánh ton – ton đánh bộp ... Hết trứng gà, hết nhà của ruộng vườn, gia đình tôi lội xuyên rừng mà đi. Tôi nhớ có một đêm, trời tối lắm, chúng tôi nhìn thây ai, tất cả nằm một chỗ một chỗ ở ruộng ngong ngóng nhìn vào đêm tối... lâu lắm, lâu lắm... bởi có ánh đèn loé lên xa chớp tắt 2,3 lần, thế là bởi tôi lội ôm tôi lao theo những ánh sáng đó. Tất cả mọi người đi chuyển, ngấm tắm mà chuyển... Sau này, một tôi bỏ đi tránh Tây và tránh cả Cộng sản nữa, vì gặp phe nào lúc đó, mình cũng chết.

Tất cả lúc chạy khỏi Hà-nội, tôi mọi cố gắng 3 ngày tuần. Tôi lội lên đường trong rừng sâu, ăn khoai sắn đường cơm vì bởi tôi là đứa ăn cơm trứng. Tôi lội lên trên rừng, trên vai, trên chiếc áo Trần Thị của ông và quan trọng hơn cả là trong tiếng đàn, tiếng hát của ông. Tôi không còn nhớ ông hát hay ra sao những chúng tôi không đi và tiếng đàn của ông, tiếng đàn măng-đô-lin cùng

vội tiếng hát... Trên đời xanh, chiều đã xuống dần. Một trời lấp lánh sau đời chiều vàng... đã đi vào trái tim non nớt của tôi và tôi đó vĩnh viễn. Chances cũng không ngừng, nhưng ca khúc ông hát cho đứa con gái xưa xí của ông ngày đó, tôi có lúc mở ra cánh cửa để nhớ những ngày dành sống cho nó, đứa con chưa hiểu thời thế trong gia đình, chances bên tôi cũng không hề nghĩ ngừng, nhưng ca khúc buồn bã ấy sẽ như những thanh nào trên cuộc đời của tôi. Bởi tôi tôi càng không bao giờ nghĩ đến cái lúc ông nằm xuống và ra đi trong căn điện lớn, không một người thân bên cạnh, trong trời từ Lý Ba Sơn, giữa rừng thiêng nước độc. Nhưng câu nói cuối cùng trong căn điện lớn vẫn còn là tôi ông dành cho đứa con mà tôi là đứa con ông thế nào nhé.

... Tôi chứng kiến Pháp tôi được học 5 năm tại Hà-nội, nay chuyện qua chuyện trình Việt, tôi chứng kiến gì. Kể ra thì vô lý vì tôi học tại trường là trường Năm, có gì khó khăn, mà không thể hiểu được, nhưng rõ ràng là, chances không hề chui vào đời tôi ngoài môn học thực lòng. Tôi như ngôi trường cũ đẹp thanh thanh, cái sân chân vuông vắn có một cây xoài khá lớn ở một góc. Tôi như cái buồn ngơ ngẩn như trời lính với 3 dãy giảng dạy giảng dạy nhau. Mọi chân giảng dạy là một cái ghế trên đó để sống chi chít váy xanh nước biển đỏ, áo sơ-mi trắng bóng có dây cài ngang và đôi vớ trắng. Màn trắng, chặn gió, niêm trắng. Đêm đến các số Pháp bắt tóc dài quá lưng, tay cầm tràng hạt vắn đi vắn đi kiêu soát, vắn đi kính. Lạy Chúa, trong đời tôi, tôi chưa thấy hình ảnh nào đẹp như thế.

4 giờ rưỡi sáng, nhưng mái tóc dài đã biến mất dưới cái lúp trắng. Bà đứng dưới phòng với tay đánh thức chúng tôi. Chỉ 15 phút làm việc sinh sôi, chúng tôi dù còn tiếng giảng dạy cũng chứng kiến làm sao học, nhưng mọi giảng dạy rồi nhanh rồi tủa nhau vào phòng tắm. Mọi đứa có riêng một phòng cá nhân. Một chậu rửa mặt men trắng, khăn mặt, bàn chải đánh răng, cốc. Tất cả một chỗ và giảng dạy nhau như quần áo, với giảng dạy. Sau 15 phút, chúng tôi tôi tủa xuống lầu như một bầy vịt con. 2 chiếc bàn dài để mỹ nữ để màu sắc, mọi đứa nào chấp được cái nào thì chấp, đời lên đời rồi tất cả theo nhau vào nhà nguyện của trường để lễ sớm như tất cả ngày. Đó là lễ Misa. Lạy xong, chúng tôi qua phòng ăn sáng, rồi bắt đầu một ngày học. Tôi không có gì xuất sắc nhưng cũng như những đứa trẻ bình thường bắt đầu buổi học a, b, c nhưng chúng tôi được dạy từ tiên chúng tôi là người Gaulois. Tôi cũng tin như thế. Tôi và chị Yến được mời tôi cho học piano. Khổ non non cho tôi, sao ngày ấy tôi ngu và nhát thế hay tôi các thiên thần của tôi đánh đàn quá, mọi người đều có móng tay bé bỏng của tôi mà mọi bà sẽ chứng kiến thế nào xót gì, cười rồi mây mà quên. Thế là con bé sẽ quá... xin mẹ cho thôi... Thế thì chưa có cái ngu nào giảng dạy cái ngu nào. Cả hai chị em cùng thôi. Chúng tôi được dạy cách ăn, cách ngủ, cách đi. Được dạy cách đi với cuốn sách dày cầm trên tay... Nghĩa là được sống sống sàng trải thành đứa con.

Tôi như thế nào sâu đậm nhưng năm tháng ngày ngày biết với tôi đó là một trong vài khoảnh khắc đời đẹp, hạnh phúc và đau buồn nhất... Tôi như mong hình dáng to lớn, xinh đẹp của mẹ tôi chiểu thế sáu đứa con tôi mòn tụy tận cùng. Những vòng quanh, tôi tôi thân lấp lánh, thềm thu nhìn các bên như những tầng theo chân bước rồi trở về. Cả một ngôi trường to lớn buồn như

nên vắng lòng. Sớm im lặng khi tôi cảm thấy ngôi trường dường như lên gập trảm lên và những tiếng đờn kinh rậm rì của các sinh viên trường ngày rớt như những tiếng mưa con, chiêng thâu sáu cũng như cao hơn, vang vọng trong không gian, như muôn ngàn tiếng trái tim non nớt cô đơn, ngăn những dòng nước mắt tôi thân đau như những quả sấm.

Một tôi phải làm việc xa để kiếm tiền nuôi mẹ y ch mẹ em tôi - Nguyễn Anh mới được sinh ra vài tháng sau khi mẹ nghe lời bố mang chúng tôi về biên giới Trung Hoa về Hà-nội tìm người bố lãnh đạo lúc đó, Pháp đã nắm chính quyền. Công sự cũng thành lập Đờn - Bố tôi không muốn theo Công sự nên những đã về quê Pháp, giờ khó an toàn nếu không có người quen biết bố ở đâu - Mẹ được bố tôi - bây giờ - giúp đỡ công việc buôn bán và vì thế khi chúng tôi đến tu học ở học, mẹ gọi hai ch mẹ em tôi vào nội trú, còn anh tôi ở với bà nội, nhà 106 Hàng Bông....., tiền học hai ch mẹ em tôi gần 50 ngàn mỗi năm là một số tiền không phải nhỏ, không phải ai cũng có và cũng dám làm. Giờ nghĩ lại, tôi thấy sự hy sinh của mẹ, tôi hiểu vì sao có những chuyện khi tôi đau lòng xảy ra. Tôi hiểu. Tôi hiểu hơn vì có những lúc... không phải vì mẹ đau lòng tôi về buồn đau vì sự mất mát tình yêu của người cha là đi không thể thay thế được - không ai có thể làm được đi đó như tôi là với tôi.

Mê hát do thâu hàng dòng máu văn nghệ của cha nên khi nghe Saigon về ch mẹ c mẹ c tuy nhiên là ca sĩ nhi đờn, tôi không thể gọi bố ý nghĩ linh của mẹ đờn bé gái mẹ trên 10 tuổi. Tôi chỉ nói đi này với anh vì anh Sơn cũng thích hát, thích vẽ. Anh hứa sẽ không cho bố mẹ biết những chuyện hai chúng tôi đi về rõ, biết rõ họ về quê của sự việc vì không thể nào bố mẹ tôi không biết đến sự vắng mặt của tôi. Mẹ tôi vẫn là em út trong một gia đình có 3 ch mẹ em gái. Khi đi về, bác Tú tôi ở với bà ngoại. Gia đình bác Tú tôi ở Saigon mà bác gái lại ở quê tôi. Bác Tú ở Hà-nội có anh Hùng, anh Tín sau này còn có thêm anh ch mẹ nào thì tôi không biết, nghe nói hai anh tôi đi về đã đi học và tập nghiệp ở nước ngoài. Cả hai anh có vào Saigon tìm gia đình tôi một lần rồi thôi, không liên lạc gì cho đến bây giờ. Mẹ tôi đã tiếp đãi các anh theo đúng tình thân Quê-công. Đi về đó có lúc khi hai anh buồn lòng. Không có lần thâu hai. Tôi trách mẹ vì dù Quê hay Công cũng không thể cắt đứt tình máu mẹ ruốt thâu và ch mẹ hiểu vì sao, ngay cả ch mẹ Y tôi dù ở quê, dù đã đi Hà-nội ch mẹ y học, cũng không tìm thăm lại các anh em của mình và mẹ của ông bà ngoại.

Những năm đó thì gia đình bác Tú tôi ở Saigon. Các ch mẹ Tuyết, Kim, Oanh, Nghiệp, anh Bội, anh Toàn đều hát hay và vì bác Tú trai sự đờn kèn Clarinette về trờn đi về. Tôi tin bác sự cho tôi vài ngày và che ch mẹ cho tôi. Thế là tôi quyết định ra đi. Mẹ tôi quở so, áo sự-mi của anh, tôi đi về xe hàng chuyên ch mẹ rau xin quá giang. Đêm đó, tôi nằm sau xe tôi ôm đám búp c mẹ i ng mẹ cho tôi khi xe về Saigon. Ông tài xế già về về còn đến như muôn ngàn tiếng trái tim, ông sự cho về. Tôi không nhớ rõ những chuyện gia đình bác Tú tôi đã ghi tên cho tôi về c mẹ thi tuy nhiên đó. Em bé Lê Mai ghi danh bài “Tổ Giã Kinh Thành” những b mẹ ch mẹ. Con nít không được hát bài đó. Tôi nhớ ngay đến “Ngày Trờ Về” của ông Phạm Duy và được ch mẹ m đờn học như, thâu thôi những đờn làm tôi sung sự đờn có thể ch mẹ đi đờn và không c mẹ biết

chuyện gì đang chờ đón tôi ở nhà. Nó đã trôi qua, không biết còn mấy ai nhớ đến con bé đen ngòm, tóc tём, mặt quần áo sẫm mi ca-rô xanh... hùng dũng hát “Ngày Trưa” trong buổi thi tuyển ca sĩ nhi đồng tại rạp Norodom. Đợi vài tôi, dù sau đó biết mặt trên đờn thэм, tôi vẫn chờ đợi việc làm lính của tôi ngày đó là đúng, không có gì, không còn gì đúng hơn.

Đà Lạt được mấy năm, gia đình tôi lại chuyển xuống Sài Gòn. Chúng tôi đến vào một căn nhà khá xinh trên đường Sơn Ngự Ánh mà nhớ năm sau đó nghe sĩ Kieu Hnh, rồi cô Thái Thanh đến. Cũng đó, đường Bùi Thị Xuân, là nơi bà nội sau, tức là mẹ đường tôi, cũng là nơi về chng ông Lân cô Thanh Nga bắt hát ngay trước cửa. Ông Đường Lân là em ruột bố đường tôi nên tôi gọi cô Thanh Nga bằng Thím. Nghe đó là chuyện về sau.

Trong cái chợ xá gần khoảng 10 căn, tôi cùng đám trẻ con không phân biệt Bắc Nam cùng chơi trò... tức hình dù mà tôi ngăn cấm. Bà thng trẻ tôi nghe trẻ đờn nh đi mà tôi chng hiểu lý do vì sao. Tự nhiên mẹ tôi lôi ra đánh, bắt xin lỗi. Tôi có gì đâu mà xin. Đánh nà cho bố cái tật lì lợm. Không khóc hét, đánh nà, đánh nà. Tôi không bao giờ khóc ngay lúc đó, thng là sau mấy trẻ đờn, tôi trẻ trong nhà tắm học đu ngô, kiếm mặt chng khu t đ khóc mặt mình và nghe lúc ấy, tôi nhớ B tôi biết bao nhiêu. , nếu có B ở đây, mẹ sẽ không bao giờ đánh tôi như vậy.

Mấy người chơi học như Tuyết, chị Kim dù được bác Tuốt cho đi hát. Chị Yên tôi cũng được đi hát theo, và người để ý đến chị Yên chính là nhạc sĩ Lam Phương, bạn gái ông về làm xong bài hát “Khúc Ca Ngày Mùa”. Tôi không còn nhớ các chị hát ở đâu biết lúc đó, Sài Gòn chng có một phòng trà nào, mà dù có, các chị cũng chng đi tuôi đ vào nghe nơi đó. Đi về đó chng là mẹ và đường tôi (t nay tôi sống ở đường bng b) không hề có ác cảm với việc con mình đi hát. Chuyện hát hò có lẽ chng nghiêm khng đến nghiêm tng đi về tôi, mà cho đến bây giờ lý do tại sao tôi vẫn không hiểu.

Lại đến nhà nà, có lẽ vì gng bà nội, mẹ tôi cũng ông em của tôi qua thăm nhà chị bé, thэм chí còn xông vào mũi đánh mẹ. Ông này là em đường ông Đường Lân... trong có 2 năm, đến nhà 3 lần, tôi mặt trẻ nghe ngày được đi học. Tuy vậy, tôi cũng hiểu được rằng... bên nội sau không thích mấy anh chị em tôi, nhất là không nà mẹ tôi chút nào, không tán thành cuộc hôn nhân của bố mẹ. Có lúc tôi hỏi mẹ... Sao mẹ không nghe lời cái ông Tây yêu mẹ và yêu các con. Cái ông Toàn Quyên ở Hà Nội ấy... Mẹ tôi cười. Ôi tình yêu. Thì ra mẹ tôi yêu bố tôi, quên đến quên hết bố ruột tôi đang trông chờ tin tức của vợ con, quên hết mình đã có 3 đứa con, quên luôn việc lúc đó bố tôi đang về với bà Lan Phương (em bà Ái Liên, dì ruột của ca sĩ Ái Vân).

Nhà chúng tôi nằm cạnh Nhà Quân Nhu đường Trần Hưng Đạo. Lúc này, tôi đã vào lớp như ý muốn tôi mong muốn, nhưng tôi chưa nghĩ làm sao quên được hình ảnh của mẹ tôi buổi chiều mẹ tôi đến nhà bà nội tôi ở Hàng Bông. Sau khi nói chuyện với bà nội, mẹ tôi nói với chúng tôi.... Bà các con chơi rồi. Hôm đó mẹ tôi đi mua áo dài mút-satin màu tím hoa cà, có những chiếc tròn tròn, quần đen, kính đen và tóc. Tóc mẹ tôi cắt ngắn ra sau, búi lại. Mẹ, hôm đó đi mua. Mẹ tôi lúc nào cũng đi. Bà không chơi được cái gì đâu, không chơi piano như nhà nghèo, không chơi thua kém ai và dĩ nhiên, bà mua các con của bà nội không theo kiểu cũng có phần nào cái đi của bà, dù bà nội hiểu lắm. Mẹ tôi vẫn còn, bà vẫn còn là cái đình trong mắt... 2 bà nội của chúng tôi.

Như thế, tôi có hai bà nội. Ngày giờ bố tôi, mẹ và các em tôi đều có mặt... ăn gì Bà Viên... các em tôi bố mẹ nhau như vậy. Chúng tôi sống chung hòa thuận, không hề có chuyện Bà tao, Bà này bố mẹ chúng tôi cùng mặt mặt sinh ra. Với tôi, cho dù bố mẹ không thoải mái cũng không hề nhảm nhí ganh ghét các em. Mẹ tôi gia đình, thoải mái trông vào quỳ là hạnh phúc qua những đứa con, những vẫn có những cảm giác sống ngấm đẫm. Bà Viên tôi ngày xưa yêu và bố mẹ tôi cách cách mẹ tôi cho được. Gia đình nội tôi khá giàu. Bà tôi học trường Tây đến hết trung học, ông đi Hongkong. Tôi không hiểu rõ ông đến Hongkong làm gì nhưng bà nội tôi cho biết ông nói được 7 tiếng Tàu, tiếng Mã. Mẹ tôi thời gian làm việc với Nhật nhưng sau đó, ông theo phong trào chuyển sang Pháp. Việc việc ông đi Hongkong có liên quan gì đến việc công sự chính thức thành lập sau này hay không, đi đâu đó không quan trọng. Đi đâu quan trọng hơn là bố mẹ tôi ở Hongkong. Khi hai ông bà trở về, mẹ đã có thai và bà nội tôi đành phải chấp nhận cho con, ngẩng đầu con được như thế của bà.

Theo lời mẹ tôi, bà nội tôi là người nghiêm túc, ông nội thì nhu nhược hiền lành nhưng vẫn có thêm vẻ. Bà tôi khai thác mỏ phát và nuôi con nhà. Mẹ tôi... Bà tôi là người hiền lành, bố tôi rất tốt với bố mẹ. Ai xin gì cũng cho. Cho hết quần áo của mình, về nhà lấy quần áo của ông nội, cho luôn. Đi làm những công việc ông mang tiền về nhà. Mẹ có hỏi ông bố mẹ... cho hết rồi. Bà nội và mẹ tôi không phàn nàn gì trước cái lối vung tay của mẹ. Bà tôi kể... Năm đó, bà đã 26 tuổi đi giảng công việc buôn bán dù không biết chơi những môn thể thao vì bà không được đi (Mẹ tôi nói bố mẹ tôi đi bà nội). Ông nội nhà giàu, không có con trai, nhưng người mai mối thì là bà tôi về làm. Mẹ tôi hôm bà đang ngồi trước cửa, có ông thầy bói đi qua, bà tôi đang phiến mắt nhìn về phía con bên ngoài ông ta coi, bà cũng kể lại nội dung của mình. Ông thầy nói với bà rằng... Bà sẽ có một người con nhưng người con này sẽ không về với bà lâu vì tên kiếp của đứa bé này là một người Tàu, ông này làm quan và chết rồi... Thế rồi bà tôi sinh bố tôi và chết mất luôn đó thôi.

Tôi không quan tâm đến chuyện giàu có của bà nội và khi gặp mặt lần đầu tiên tôi đã 5 tuổi rồi. Bà nội ở mặt mình, 106 Hàng Bông. Nhà rất rộng, căn ngoài bà mẹ depot nước đá, căn thứ hai có một cái giếng nước, cái bể thì đúng hơn, lát đá hoa, trần nhà Hà Nội nóng nực, nằm xuống, sống không chơi cái gì. Qua mặt khoanh sân rộng ngấm ngấm ngang những cửa đi

làm bằng số trong phòng của bà và chúng tôi. Lối đi khoanh sân đầy đống củi, mảnh gỗ nhà vỡ sinh. Sau khi hỏi chuyện, mẹ đi chúng tôi về với bà, còn mẹ đi buôn bán, nghe đâu ở Hội Phòng. Tôi rất ngại đi gần bà vì bà tôi rất nghiêm, ít khi hỏi tôi các cháu và luôn luôn có ác cảm với mẹ tôi. Phận tin cậy của tôi cứ mù tịt, hoặc là bà có biết, mẹ có biết nhưng chúng tôi còn bé dại, có nói cũng vô ích.

Tôi bắt đầu trong xóm, bà báo là tên thối, phong thối gì đó và tên, tôi đã phải uống thuốc ghen thuốc Bức đống ghét. Dù bà không nói nhiều với chúng tôi nhưng bà sẵn sàng rất đay đũa. Bà hay nấu cháo hoa cho tôi ăn với đống, bà cho anh Sơn ăn cao ban long, cao hổ cật do chính bà nấu và bán. Bà tôi còn biết làm xà bông nữa, nhưng thì xà bông màu xanh đống cật vuông vức. Bà còn chơi hội và thối nh thối ng bà dắt chúng tôi đi nhúng buồm lên đống, gọi là “lấy lộc”, tôi thì rất khoái cái màn này. Uống thuốc Bức, ăn sáng bằng cháo hoa, đi xem lên đống và ngắm trên cái giồng lát đá hoa cho đi lúc mẹ cho chị Yến và tôi vào nấu trứ. Tôi không hiểu vì sao mẹ không gọi anh Sơn theo chương trình Pháp rồi trở về tôi đã học. Chị mẹ có lý do riêng. Tôi thối mẹ không hỏi đi đi này gì thì quá trớ trêu.

Gần như chúng tôi chỉ đống mẹ đón một lần mỗi tháng. Mẹ đón, nhưng lại đi chúng tôi về nhà bà rồi, rồi lại đi một. Tôi đã quen số ở hội của mẹ và nhưng ngày cuối tuần của tôi rất thối tiên. Tôi không phải bằng đĩa rau đống xay nhuyễn với bột lên văn phòng của Bà Nhứt đống về khóc về ăn, tôi gọi món đó là... cật trâu. Với với bà rồi dù chỉ 2 ngày, tôi tung tăng chơi khắp Hàng Bông, đống ăn bánh mì paté gan cháy, xôi lúa hoặc thối thối trên các của hàng nghe lóm nhố. Tôi biết nghe “Bà Mẹ Quê, Vợ Chồng Quê, Em Bé Quê...”. Tôi quen cái với đống khó uống của nhưng thang thuốc Bức và thích đi lên cái súp lốt đã hoa, mát đi nh nhố. Mỗi tháng chị uống thuốc đống 4, 5 lần nên tôi ôm cái bệnh gọi là phong thối cho đi này gì và cũng một phần vì nó, tôi làm quen với thuốc ngố.

Nhưng của Phạm Duy và của các ông nhạc sĩ thì bây giờ đã len lỏi vào núp trong trí nhớ thối đi của tôi thối nhưng ngày lang thang trên con phố Hàng Bông Thối Nhuộm. Ra khỏi nhà, nấu đi thối, tôi số đống bột. Rồi tay phải là Hồ Lò. Rồi trái tay phải Phú Xuân và rồi xi-nê Kinh Đô. Thì đi đó, chúng tôi hay số u thối m program in mẹ u đống m và tôi nhớ mãi cái phim ở Đố “Magala cô gái ở n”. Ôi! cái phim buồn làm sao, tôi khóc quá số c khi thối y trên màn nh hai ngố với a khóc, về hát về chia tay nhau. Tôi cũng đống xem phim “Cô Gái Việt” mà tôi nhớ bài hát chính của phim... Lối sông núi bằng vang bột nhố ng trối... Trong nhưng ngày cuối tuần đó, tôi cũng đi với bác Tuốt. Nhà bác ở ngay cạnh Quốc Tộ Giám. Chị băng qua đống, tôi có thể vào leo lên lưng mẹ y con rùa to thối ng bột đá. Đêm đi nhà kéo đi xem của nhố ng. Tất cả chị mẹ ng chối trên một chiếc xích lô. Tôi thích cô Kim Chung, Bích Hợp, Kim Xuân và danh hài Tộ Vố ng, Phúc Lai. Tôi cũng mê của nhố ng thối đó. Nghĩa là cái gì có ca, đi nhố là nó đi thối vào đống tôi.

Bố mẹ tôi có ngôi biệt thự lớn lắm. Có một con đường toàn những biệt thự có chó béc-giê, có người da đen gõ cửa mời đi nhà, tôi thì không chấp nhận phá rẫy và chửi thề về nhà. Tôi không nhớ tên đường những nó nằm ở gần Hồ Tây và cũng gần vườn Bách Thảo. Tôi vào vườn lớn như trái chi chi như xú đờ thì họ cười ra lời xuẩn ngớ ngẩn của Sĩ... Nếu dùng để cười thì như thế, tôi đã trở thành một bà sến vì cho dù các thiên thần đã dùng roi mây đánh vào các ngón tay tôi, dù có biết tôi lên văn phòng cho hết cái món... cái trâu, cò la mà chúng tôi... Các bạn có muốn làm cái thế trẻ em, trẻ sến ư không? Hình như các bà sến thế là đẹp đẽ. Nếu biết tôi không chết, nếu không có cuộc di cư và nếu mẹ tôi cho tôi tiếp tục học trường đó – sau di cư đến vào Đà Nẵng – thì có lẽ cuộc đời tôi đã theo một hướng khác. Những một là mẹ không chú ý đến tôi, hai là sau di cư, gần như đã sứt rụng tay. Nhà không giàu lắm đông anh chị em, sẽ có đứa bạn thì thôi. Đời này thế nào xảy ra. Ác chớ, nó lại rơi trúng tôi.

Ở Trường Học Đồi, kể cả trường Bình Trưng, tôi học trường tiểu học Cầu Kho. Không ai khờ o sát sấc học của tôi, cứ theo tuồng xấp xỉ là tôi cứ ngày ngày lại bị đấm tréo, chửi học học đấm c gì chửi đấm rập cấn nát hai bên hông và đùi. Tôi không dám nói với thầy cô rằng tôi chửi học hiêu gì ngoài môn học thu học lòng, mà thầy cô cũng không thầy cái đấm của tôi. Về nhà, chửi học ai chú ý đến chuyện học của tôi cả. Rồi chị Yến lấy chửi học, người này quen với bố tôi, đến nhà thầy chửi học lành đẹp đẽ, giỏi giang bên sứt đi. Tôi biết chửi học chửi học tôi không yêu anh ta những nhà chửi học quá. Không đấm c đi học nữa, phải chặn một lũ em, phải phải với u già làm hết mọi việc. Chửi học cho rằng đi lấy chửi học là thoát ra khỏi cái cảnh khổ. Bố tôi buồn lòng. Mẹ tôi thì không. Đám cưới chị Yến đến gần đến đến đến tôi không còn nhớ. Cái đời đáng nhớ nhất là ngày đó, mẹ tôi la mắng chửi học lớn. Chửi học nghe và khóc. Tôi thì không thể hiểu tại sao mẹ lại có hành động như vậy. Mẹ thì không, không muốn rời xa chửi học vì chửi học 16 tuổi hay vì một chửi học, mẹ như một cánh tay, nói rõ hơn một một người làm việc gì?

Chửi học tôi khóc trong ngày cưới và khóc cả cuộc đời làm vợ, làm mẹ. Những gì tốt đẹp của một người xuẩn, không phải để khóc cho hạnh phúc. Chửi học tôi đi lấy chửi học và đó là lời lớn lớn nhất, duy nhất chửi học phải. Một lần cho một đời. Chửi học tôi đi lấy chửi học. Lấy người đàn ông đầu tiên chửi học quen. Chửi học tôi còn trẻ đẹp, chửi học biết gì về tình yêu. Nói đúng hơn, chửi học không học yêu, không biết tình yêu nó như thế nào. Bây giờ trên 60, chửi học vui với 5 đứa con và một bạn cháu nội, ngoại. Tính chửi học gần, không biết gì về hôn nhân ai bao giờ, nếu có thì có lẽ là người đã từng chửi học 5 đứa con.

Thế là chửi học tôi đi lấy chửi học. Lấy chửi học cái tuồng còn thế, chửi học biết tình yêu là gì. Chửi học biết ngoài gia đình, cuộc đời xoay vần ra sao. Hơn 40 năm sau hôm, chửi học bỏ... Thì ai mà biết gì, bố mẹ bỏ lấy, biết lấy thì phải lấy, thế thôi... Tại sao lại thế? Tại sao lại có một tâm hồn, một con người đến gần như thế? Chửi học về nhà cứ xem như chửi học có gì là quan trọng. Mà cũng phải thôi, các con chửi học đã lớn. Chửi học không còn trẻ. Không, 27 năm trước chửi học còn trẻ mà đường như không bao giờ chửi học nghĩ đến chuyện... làm lại một lần nữa, chửi học không biết yêu, nên chửi học sống với các con và bây giờ là các cháu.

Tôi nghĩ chị là người không may hoá ra chính chúng tôi mới là người đã không may. Nhìn chị bây giờ, tôi thấy... phải chăng ngoài cái không biết yêu, hình như chị cũng không biết đau khổ là gì. Ngày xưa, chị Yến chị có đôi hai, ba người bạn cùng xóm, giờ chị có nhiều bạn, chị “ăn hời” cùng nhóm bạn già nay đi Thái Lan, mai đi Hà Nội chị đi Chùa Hương, về nhà Hồ Long. Chị có thể đi bất cứ nơi nào chị muốn không cần xin phép ai. Chị luôn vui cười như trẻ không hề biết lo âu. Tôi vậy, chị đeo theo tôi quên cả con dâu và a sanh, đến nơi tôi phải nhấc đỡ chị như là chị vẫn có thêm một đứa cháu nữa. Chị theo tôi, có những hôm tôi ngủ cả ngày với ông TCS chị nói năng gì, mà có nói, chuyện chúng tôi chị đâu có hiểu như người chị vẫn đi theo không hề phản nản, kêu ca một mảy.

...Sau khi em đi rồi, chị đi bán chị trẻ, cái gì bán được là bán. Lão này bán chị và mấy đứa con bán với. Rồi một nhà, mấy mẹ con lẫn lóc, nay ngó như chị này, mai như chị khác. Mẹ thì khó tính, không được lòng ai xách con đi. Một hôm chị gặp một ông thầy – tôi quên không hỏi chị là Thầy nào, Công giáo hay Phật giáo – lan man kể tâm sự khổ sở của 6 mẹ con, bất ngờ ông Thầy nói... tôi nghĩ ai chị chị là chị của cô Khánh Ly, ngày trước cô này thường hát giúp chúng tôi đỡ gầy què nuôi các trẻ mồ côi tàn tật, thôi thì bây giờ tôi đi làm cho chị mạnh mẽ và căn nhà này, chị trẻ góp cho tôi thì bao giờ hết thì thôi... Tôi nghĩ đỡ khá rồi và căn nhà thì gần như đã nát rồi giá 10 cây vàng - dù có đỡ nát cũng là cái nhà, có chị cho mấy mẹ con chui ra chui vào – và rồi với người gói quà 2 pounds tôi chị trẻ chịu gọi với, làm hỏi chị cũng trẻ được hết món nợ đó.

So với căn nhà bán thì chị thu của chị, dĩ nhiên là không bằng người tôi làm thích bởi cái vẻ nghèo nghèo, nhỏ nhỏ của nó... Em không đòi tiền gọi với cho cả gia đình, chị có thể mấy năm gọi một lần cho Yến mà thôi. Các cháu lớn hết, đã có gia đình công ăn việc làm, không gọi người đỡ sống và như thế này, Yến sống sống hạnh phúc em nhiều lắm... Chị biết, chị nghe nói mấy em đi làm việc cũng kiếm tiền. Chị không thiêu gì vì các cháu. Tiền em gọi, chị đỡ dành lúc về già hay bệnh hoạn... Bao nhiêu năm rồi, tôi một thiêu nay thành bà nữa, bà gọi, chị tôi vẫn như nhiên... không biết tiền là gì, nói gì đến tình yêu.

Chị không tha thiêu đến việc đi Mẹ... Chị chị muốn đi một lần cho biết rồi với chị ở bên này làm gì... Yến này, em giờ chị đã đi du lịch cho Yến đi du lịch thăm thú nước Mẹ như người mẹ chị em này đây góp lòng cũng chị khó khăn gì... Số chị là không may. Họ sống theo đời bạn lãnh mà bây giờ xin du lịch thì... hạnh phúc rồi. Chị một năm nữa mà họ sống lãnh thì chị chị là chị sống được đi người cái chính là chị tôi không muốn qua đây rồi... ở đây. Tôi cũng hiểu một người như chị dù có ăn hời, dù ngày xưa này mà áo lụa vàng lá “xôi hời” chị phải phẳng phẳng trên xa lộ khi nào có lúc nhà văn Nguyễn Đình Toàn... suốt đời người hơn 20 năm, dù trải qua làm hỏi bạn của, đi sống chị ở quê nhà đã thành nếp, chị khó sống nơi khác, nơi không có người bạn bè cùng “ăn hời” với chị, nơi chị mới tháng giúp đỡ cho 2 học sinh nghèo học

giỏi.

Tôi rất thò ng chò, dĩ nhiên vì chò là chò ruồ t cầ a tôi, nhò ng đò ng thò i, tôi nhò n ra rồ ng đò ng thò ng hỏ i chò bỏ i chò, con ngồ i chò đò n giỏ n quá, chò không biồ t khỏ đau hoồ c chò không đò khỏ đau gồ m nhò m giồ t hỏ i tâm hỏ n vồ n luôn hỏ n nhiên cầ a chò ... Trong nhà thò ng chép miồ ng... tỏ i nghiồ p chò Yồ n, lúc có tiồ n chò ng đò c hỏ ng gì... Đú ng, đỏ i vỏ i chò, hỏ n giỏ n, hỏ i tiồ c là nhò ng đỏ u không tìm thỏ y ổ con ngồ i chò. Đò n giỏ n, hỏ n nhiên vô tỏ hỏ n cây cồ. Đó là cái mà chúng tôi không có làm đôi khi tôi hỏ i ganh tỏ mỏ i khi nghe tiồ ng chò cồ i gion tan qua đỏ n thoỏ i hoồ c mỏ i khi con chò cho biồ t... Mỏ con đi Thái Lan, đi Hà Nỏ i chỏ i rỏ i... Sao chò sỏ ng thỏ nhỏ. Cái phỏ n thò ng Trỏ i Đỏ t dành cho chò lúc cuỏ i đỏ i thỏ t là đỏ p đỏ, tỏ t lành. Bỏ i chò sỏ ng tỏ t lành.

Chò cồ dĩ lỏ y chò ng thì cồ theo thỏ tỏ tở trên xuồ ng đỏ i. Con em kỏ tiồ p nhò ng công viồ c chò thò ng làm là tôi. Nhà thì đò ng, chò có mỏ t u già theo bỏ mỏ tở Hà Nỏ i vào Nam. Mỏ tôi giao hỏ t công viồ c cho u già và chò Yồ n. Bà không hỏ làm mỏ t viồ c gì dù là xuồ ng bỏ p lo nỏ u nỏ ng cho bỏ tôi. Bà giao cho tôi 70 đò ng đi chò mỏ i ngày. Trỏ a 4 món, chiỏ u 4 món khác nhau. Trỏ i đỏ t ổ tôi đã có đi chò mua bán bao giồ. Cái làn đi chò thiỏ u đỏ u còn muồ n to hỏ n tôi nỏ a và không bao giồ tôi quên đỏ c cái cồ m giác lỏ n đỏ u tiên bỏ c chân vào chò mỏ t mình. Tôi cồ loay hoay vỏ lỏ i trong trí nhỏ nhò ng món ăn mà chò Yồ n và u già đã nỏ u... Canh đỏ a chua thì phỏ i mua nhò ng gì, cà bung rỏ i thỏ t đò ng cồ n gì. Canh bỏ u canh bí, rau muồ ng luồ c hay xào. Đỏ u nhỏ i thỏ t rán hay đỏ u rán om cà chua.... cái đỏ u nhỏ xúu cầ a tôi phỏ i làm viồ c đỏ đỏ i đỏ tránh khỏ i bỏ đò n nỏ u không làm đú ng nhò ng đỏ u mỏ tôi đỏ n.

Lúc đó tôi hỏ c trỏ ng Cồ u Kho. Trỏ ng cồ theo tuỏ i sỏ p lỏ p không hỏ khỏ o sát trình đỏ cầ a hỏ c sinh, có lỏ hỏ nghĩ con nít không cồ n thiồ t, nên tôi vào ngay lỏ p nhì. Buỏ i sáng đỏ y sỏ m xách làn đi chò, vỏ giồ t hai chỏ u quỏ n áo, phỏ i phóng xong, ăn cồ m rỏ i đi hỏ c buỏ i chiỏ u. Nói là đi hỏ c chò thỏ c tình, tôi có hỏ c đỏ c cái gì. Lỏ đò n giỏ n là tôi không có căn bỏ n, tôi chò ng hiỏ u gì. Thỏ y giỏ ng cồ giỏ ng, tôi ngỏ i nhỏ vỏ t nghe sỏ m, chò tỏ i giỏ vỏ. Ngồ i anh thỏ hai cầ a tôi kỏ chò Yồ n, hỏ n tôi 2 tuỏ i, hỏ c trỏ ng Văn Lang. Anh Sỏ n cũng là ngồ i thông minh, thích nhỏ c, thích vỏ, mê nhỏ y đỏ m và nhiỏ u bỏ n. Bỏ n cầ a anh cũng tỏ nhiên trỏ thành bỏ n cầ a tôi. Anh đỏ a vỏ các anh Nguyồ n Đỏ c Nam, anh Đò nh Bỏ Loong (thân phỏ cầ a ca sĩ Đỏ m Liên), anh Nguyồ n Ngỏ c Kỏ m tỏ c anh Ngỏ c Hoài Phỏ ng bằ giồ. Trong tỏ t cồ các bỏ n cầ a anh chò có anh Ngỏ c Hoài Phỏ ng là đỏ c bỏ mỏ tôi cho vào nhà, coi nhỏ con ruồ t. Còn nhò ng ngồ i khác, đàng ngỏ i chỏ i, nghe tiồ ng xe cầ a bỏ tôi là ù té chỏ y hỏ t. Do đó, ngay tỏ nhỏ, tôi đã xem anh Ngỏ c Hoài Phỏ ng nhỏ anh ruồ t cầ a mình. Anh gỏ i tôi bỏ ng “chú” và tôi cũng gỏ i anh nhỏ vỏ y.

Tôi trỏ t tiồ u hỏ c, khỏ i nói cũng có thỏ hiỏ u đỏ c sỏ thỏ t vỏ ng và giỏ n đỏ cầ a bỏ mỏ tôi. Có hỏ c đỏ c gì đâu mà đỏ u. Thỏ y giáo cồ giỏ ng, tôi cồ ngỏ i đó lỏ m nhỏ m thỏ Nguyồ n Bính, hát

thm trong bnng cho đ n h t gi . Ngày đi thi cũng th , tôi nào có tha thi t gì đ n chuy n h c hành, thi c , vì v y sau cuc thi ti u h c, tôi v n đi h c nh ng không thi c g n a h t. Tôi đi h c là b i mu n đi ra kh i nhà đ kh i ph i nghe nh ng l i m ng nhi c c a m , cái nhìn h m h m gi n đ c a b , tránh nh ng ng n roi, nh ng cái tát, nh ng chi c gi y đ p túi b i trên đ u trên c tôi. M g i tôi vào n i trú tr ng Thánh M u cũng ch đ c ch a g n m t năm đã b tr v vì t i leo tr ng tr n đi ch i v i m t trong nh ng ng i b n c a ông Ng c Hoài Ph ng. Hoàng là ng i tôi thích và cũng là ng i vi t cho tôi nh ng lá th tình đ u tiên. Bao nhiêu th m đ u b ng hàng ch “Bé Mai”. Tôi giao cho ông anh Ng c Hoài Ph ng c t gi . M b t tôi vào n i trú ch vì m t l n b tôi b t g p Hoàng và tôi đi b v i nhau trên đ ng Võ Tánh. Ông nh y xu ng giáng cho tôi m t b t tai gi a cái nhìn kinh s c a Hoàng và nh ng ng i đi đ ng. K t qu bao gi cũng th m v i s đ c thúc c a m tôi.

Tôi không nghĩ là m thích thú khi th y con mình b đánh đ p nh ng có l bà khó ch u đ ng đ c cái n t l l m c a tôi. M ng ch i, tôi cãi l i. Đánh đ p, tôi không khóc. B t xin l i, tôi không m mi ng mà ý mu n c a m tôi g n nh là ý Tr i, không đ a nào trong nhà dám làm ng i l i l i bà phán, k c b t tôi. M không th y đ c s tr ng thành quá s m c a tôi t cái ch t c a ng i Cha mà tôi r t m c tôn th . Bà không m ng t ng ra đ c s vi c đó l i nh h ng đ n tôi n ng n nh v y. M không đ c đ c nh ng suy nghĩ trong đ u tôi, m t đ a bé m cô cha luôn luôn mong c đ c s vut ve âu y m c a M , đ bù l p n i thi u th n l n lao nó đã m t vnh vi n. M l i càng không đ c đ c trong tim tôi m t n i h n ghen u t nh n không th nói thành l i. Tôi v n th ng M , th ng các em, m t tình th ng chân th t. Ch em chúng tôi s ng t đó cho đ n bây gi không h có s chia bi t nào. T t c đ u s ng cùng m t mái nhà, có cùng m t ng i m . Song m tôi đ ng nh quên h n s có m t c a tôi trong đám con đồng đúc c a bà. Su t m t đ i tôi thèm khát vòng tay ôm p và nh ng l i nói triu m n c a m t ng i M . Tôi thèm tình th ng, và ph i chng nh ng bi th m c a đ i tôi, b t đ u t s thèm khát bình th ng t i nghi p này.

Sau tr ng Thánh M u, tôi đ i tr ng liên miên. M t năm tr ng Vi t Ti n. M t năm tr ng H ng Đ o. M t năm Nguy n Bá Tòng. Tôi không ph i đi b hay đi xe bus. Bà n i mua cho tôi m t chi c xe đ p mà tôi luôn luôn ch y gi a đ ng ch không bao gi đi vào l i dành cho xe đ p. Đùng m t cái, chi c xe b m t. Nó b ăn c p ch không ph i tôi s ý. M tôi b o... mày c ch đ y, b mày v r i mày s bi t. Tôi qu gi a nhà, b tôi c m chi c gi y c a ông đ p túi b i vào tôi. M tôi ng i nhìn tôi b đánh, th n nhiên, th nh tho ng thêm vào ... đánh n a đi, đánh cho nó ch t, cho nó ch a đi, m t xe thì mày đi b , không có ti n đâu là mua xe khác cho mày... B tôi v a đi làm v m t đ b ng vì r u, đ c l i c a m , ông túm l y tóc tôi, xo n l i, tay kia ti p t c gi cao chi c gi y. Tôi đau quá nh ng l l ùng làm sao, tôi không h khóc. Tôi khóc không đ c vì n i oan c và nghĩ xe c a bà n i cho và nào tôi mu n làm nó m t. Trong trái tim non đ i c a tôi ch t vang lên.... B i! B i! B i đâu... và tôi c m th y m t n i cảm ph n ch a t ng có bùng lên. Anh S n và các em tôi ch ng đ a nào dám nói m t câu, ch c chúng không hi u vì sao tôi b đánh nh th . Chúng còn quá nh và ch a h bao gi b đ n.

Tôi thò ng lòn vào đầu đó đò khóc mọt mình sau mòi tròn đòn. Càng bò đánh tôi càng lì đòn, không sò nò a, không còm thò y đau đòn nò a. Cắm phòn, tòi thân, tôi cò làm nhò ng gì tôi thích trái ngò c hòn vò i ý muòn cò a mò . Anh Sòn và các bòn anh đi chòi, đi “Bal Famille”, tôi bu theo. Chò ng còn ai đò y, tôi nhò y ròi t giòi, nhò t là nhò y “be bop” nên thòi đó bòn bè gòi tôi là “Mai bò p, Mai đen, Mai chân voi”. Tôi bòi t còn dù sau mòi lòn tròn nhà đi chòi là lòi lãnh mọt tròn đòn nhò ng anh Sòn tôi thì không bòi gì cò . Thòi đó đi nhò y nhò mọt cách biò u diòn nhò ng bòn c nhò y mòi chò không hò có sò lòi đò ng trai gái. Vò lòi, mòi ngò i đò u xem tôi nhò mọt thò ng con trai và tiò ng nhò c trong nhò ng lòn khiêu vũ đã làm thò c đò y nòi đòm mê ca hát tòi ng đã chòi t trong nhò ng ngày tháng buòn bã. Lúc đó tôi chò mò hò cái còm giác thích đò c hát thòi. Mò tôi bòi đau nhò c tay chân, ngày nào tôi cũng đòm chân cho bà và trong nhò ng lúc ò y, bà hay cho chò y nhò ng đĩa nhò c Tango. Tôi đòm chân cho mòi giòi này qua giòi khác, ngày này qua ngày khác. Mò tôi không hòi t nhò c mòi nhò ng đò u nhò c Tango đã chui vào đò u tôi, đòn nòi nhò ng lúc mòi tay quá, tôi đòm cho bà theo nhò p đò u Tango.

Anh Sòn biòi t tôi thích hát. Anh không ngăn còn mà hòi u nhò tòi o cò hòi cho tôi. Chính vì thò mòi có nhò ng lòn vò tròi ng Đò ng Khánh, tôi dám leo lên sân khò u và tòi đò đó, tôi nòi y ra ý đò nh tìm cho mình mọt cái tên. Tôi vòn mê đò c truyòn tòi nhò , nhò t là Tam Quò c Chí và Đông Chu Liò t Quò c. Tòi nhò ng chuyòn đó, tôi tìm đò c 2 nhân vò t Khánh Kò và Yêu Ly. Cái tên Khánh Ly có tòi lúc đó....

Tòi thuò hòi ng hoang, thú vò t đã biòi t tìm cho mình nhò ng hang ò đò sò ng. Là ngò i, ai lòi không muòn có mọt mái ò m gia đình, anh chò em quây quòn yêu thò ng nhau, lòi dĩ nhiên vòn hòn nhò ng kò lòi c loài không mái ò m tòi a nòi ng. Đò u cho ròi ng tôi không thò yêu thò ng Bò Đò ng nhò Bò ruò t, nhò ng nòi u ông coi tôi nhò nhò ng đò a con còi a ông, đò u đó sò an ò i tôi biòi t bao nhiêu. Vòi các em tôi, tôi yêu chúng, hay nói đúng ra, chúng tôi thò ng nhau nhò chò em cùng cha mòi . Chúng còn nhò , chòi a biòi t gì và ngay cò khi hòi u biòi t, chúng tôi cũng không hòi phân chia... Bò chò ... Bò em... Cũng chò ng bao giòi tôi quên ò n Đò ng. Ông và Mò tôi cho tôi đi hòi c đàng hoàng nhò ng... lòi tòi tôi mòi đàng... Phòn còn lòi i, tòi ai, tôi không biòi t và chò nghĩa đò i vòi tôi nhò chuyòn thòn thoò i, mọt đò u không có thòi t.

Mọt năm nòi trú tròi ng Thánh Mòi u, tôi chò nhò tên mọt ngò i bòn, đó là chò Lòi – đã lòi y chò ng và đi Pháp tòi lâu – mọt chò nòi a hòi n là nòi tu, tôi vô tình gò p lòi i trong chuyòn đi Vatican 1998. Phò ng Hoà hòi c chung vòi i tòi ò Hò ng Đò o. Em trai là Phùng Thuòn vòi a mọt tòi i Cali. ò nòi trú, lòi Misa đò c lòi p lòi i nhò nhò ng năm tôi hòi c ò St. Marie. Cũng 5 giòi sáng, chò khác là quòn áo tuò tiòn và không có mũ. Đò c biòi t là không có cái món... còi t trâu rau đòn nghiòn nát tròn bòi . Mòi tuòn đò c ăn phò mọt lòn. Bòi giòi nghĩ lòi i, tôi nhò cái câu... Phò không ngò i lòi. Tòi c là cách đây mòi y chò c năm, tôi đã đò c ăn phò không ngò i lòi... bòi ng đĩa. Hòi sâu chò không phòi i tòi, vòi nòi c và chò ng... chò c sòi i bánh. Tôi đi tròi c Viòi t Cò ng vòi Xà Hòi i Chò Nghĩa nhiò u năm.... Tôi không buòn vì tròi ng mòi di cò , tiòn hòi c phí thò p nên ăn uò ng có phòn giòn tiòn. Mọt con tôm kho có thò ăn hòi t bòi a còm vì nó mòn nhò mọt... kho muòi i.

Tôi đổ vào nớ trú là vì cái ngớ con trai đã gợ tôi là... Bé Mai.... M b o... đ nó ỏ ngoài, nó ph nh b ng ra lúc nào không bi t.... Tôi ch ng hi u vì sao và th nào là ph nh b ng. Ph i chi M ch b o cho tôi t ng t n, nh tôi và các con tôi bây gi , thì đã không thành chuy n và cu c đ i tôi nó s khác, ph i khác đi nhi u. Đã không h c đ c, không mu n h c, nên ỏ nớ trú mà tôi... qu y... t i b n. Bài không h c, không làm, còn trum m n soi đèn pin đ c th Nguy n Bính, đ c ti u thuy t. G n h n n a là đã dám trèo t ng đi ch i v i Đ t. Ngay khi đ a tôi vào xin ỏ nớ trú, M tôi đã t ng trình đ y đ nh ng nét x u và lì m c a tôi, th cho nên các s chú ý đ n tôi nhi u m và hành đ ng leo t ng tr n đi ch i là gi t n c đã làm tràn ly n c. L i c a tôi. M t m i không th khoan nh ng và n này không ph i là gi y mà là c i t . Tôi không có lý do nào đ bào ch a cho mình và ch p nh n tr n đon đau đ n h n c nh ng l n tr c. M đánh tôi là ph i là đúng.

Đ t ch là m t trong nh ng ng i b n c a anh tôi. ỏ tu i đó, tôi ch a bi t th nào là yêu, th nào là tình yêu. Ch th y đi ch i là vui là đi, nào đã có v n đ trai gái. Tôi có chung v i anh tôi r t nhi u b n, toàn là b n trai. Đ t đ p trai, h c r t gi i tôi thích, nh ng đó không ph i là tình yêu b i tôi m i 14 tu i, ham vui, ham đ u láo và b ỏ nh h ng r t nhi u b i nh ng bài hát, bài th tôi thu c n m lòng thay vì nh ng bài h c trong tr ng, mà dù c g ng, tôi cũng ch ng th nào nhét chúng vào đ u. Nh ng b n bè nào h c chung v i tôi, n u còn s ng đ u bi t rõ tôi là đ a h c trò t i nh ng là ng i có nh ng bài th tuy t v i c a Nguy n Bính và bi t hát.

Tôi v n đ c đi h c, v n đi ch m i ngày, v n gi t qu n áo và làm vi c nhà k c công vi c... đ m chân cho M là đi u không th thi u đ c. K ra, n u m i chuy n c nh th ti p n i nhau ngày qua ngày, tháng qua tháng, năm qua năm, đ i tôi không bi t s nh th nào. Ch c l i y ch ng, đ con và đau kh nh ch Y n thoi nh ng s tôi hình nh đ c sinh ra đ i m t ngôi sao x u nh t trong các ngôi sao x u, đ luôn luôn nh n lãnh nh ng oan khiên, t i bu n lúc nào cũng ch ch c s n. Nh ng chuy n ch ng đáng gì, dính vào tôi b ng thành l n chuy n – hình nh đ n bây gi ... cũng th – không ph i tôi h n láo, lì m không bi t nh n l i, không bi t ph i trái nh ng tôi luôn luôn cúi đ u nh n lãnh m t hình ph t b i tôi nói ra không ai tin. R i t r i tôi tr nên nh n nh c, im l ng nh n ch u nh ng tr n đon, nh ng l i đay nghi n, đôi khi đ c ác c a M dù tôi c g ng tin r ng tâm M không h mu n nói ra và M cũng th ng tôi vì chính M đã sinh ra tôi – ni m tin này đôi khi b lung lay b i n u tôi cũng là con do M sinh ra, sao M l i không h th ng cho nh ng tr n đon tôi ph i ch u và sao M l i n nói v i tôi nh ng l i cay nghi t y – V y thì thân ph n c a tôi ra sao, nh th nào. Sau này, có lúc tôi h i... M nói th t đi, con có ph i là con c a M hay B Vi n... mang con v cho M nuôi... M tôi không tr l i.

Bà N i tôi ỏ m t mình trong m t căn nhà khá r ng trong ngõ 20 đ ng Phan Thanh Gi n. Bà ỏ trên gác, đ i nhà cho m n. Ngoài đ ng, bên trái là ti m nh M nh Đan, bên ph i là B nh

Viện Bình Dân và Cố Xá Đô Thành – sau này, ông Đặng Lân và cô Thanh Nga vẫn ở đây – Bà tôi vẫn ở một mình tại hẻm Di C, bà tiếp tục chăm sóc, bà nấu xà phòng xà, nấu cao ban long. Tôi chợt biết bà chăm sóc hay buồn bán vải nhúng ai nhúng vón áo the đen, răng đen, bà cuốn tóc đi sáng đèn chiếu. Câu Bà thường nói... Giời ơi, người đời... há mồm ra... và... Này, rồi còn đời các anh, các chị nữa. Không khéo ăn khéo thì rồi... biết đời nhau ngay... Mẹ tôi rất ít đến thăm Bà vì ngày xưa Bà đã cấm ngăn con, chăm sóc đời với Bà Mẹ tôi loay nhay. Rồi giờ Mẹ tôi đi thêm bệnh nữa, cái hẻm sâu ngăn cách giữa hai ngõ rồi còn bệnh ngàn lòn con sông Bên Hẻm. Tuy vậy ngày giờ Bà, Mẹ tôi đi thăm chúng tôi đến Bà, chăm sóc có phân biệt, ranh giới nào giữa chúng em chúng tôi. Chính bà Nội mua cho tôi cái xe đạp, rồi vì bệnh ăn cơm mà tôi phải đi trên đò... mẹ già yếm của Bà tôi.

Một buổi chiều đi học xong, cái răng cấm của tôi đã mọc và sưng tấy lên, đau quá, tôi đi thăm đến Bên Viện Bình Dân xin thuốc – Bà tôi có quen cô Yến, y tá trưởng ở đây – nhúng xong tôi choáng váng một mảy, đi qua nhà Bà nấu nghé thì Mẹ tôi đến mừng chị tôi và làm đổ vải Bà tôi – chăm sóc hiểu vì sao – Tôi cũng ngạc nhiên thích lý do, Bà cũng nói vào cho tôi, vậy mà con gái con của Mẹ tôi lúc đó đang cao. Sau cùng, có lẽ vì nhúng quá lâu nên đau một con, một cháu, Bà tôi mát mẻ... Thôi thôi, tôi chỉ có một đứa con, giờ nó một rồi, còn tôi mẹ yếm đứa cháu, nấu không nuôi thì tôi nuôi... Thế là xong. Mẹ tôi dường ý ngay không một giây suy nghĩ. Bà vẫn như nhỡm. Bà Nội tôi, nói vậy nhúng cũng không phải là người ai biết nó cũng được dù Bà chợt biết ký cái tên của Bà. Bà giờ là mẹ và biết lo xa. Cái giờ nhúng Bà nấu là cơm hũu s. Bà đã mua ngay khi mua nhà, thì Bà ngồi trên đó, tôi nấu cơm để trên bếp cách chừa Bà nấu một cái bàn nh. Gian gác bên cạnh Bà cũng cho người thuê. Đêm nào Bà cũng đi kinh Phật và tôi ngồi ngon trong giờ ng thức để ở ở của Bà mà không hề thức một chút là Bà không biết thức, thì sao Bà thu được nhiều kinh thế.

Nhà tôi ở giữa ngõ cũ là ngõ có đường vào và trở ra một lối khác. Cách nhà vài căn là nhà anh Liêm với 3 người em trai và ông bố già, trước có trồng một cây đu đủ... thức – thức không bao giờ có trái – Tôi còn nhớ anh Liêm, Tín, Dũng và Trọng – đã chết trên – còn anh Liêm thì hình như vào Không Quân. Cố ông bố và 4 anh em rất thương tôi, thì 4 anh em này, tôi quen biết Lê Nguyên Hẻm và Dũng lại Pháp, quen thêm Hẻm, người đi học mà không hiểu sao các anh gọi là Hẻm Lòn – thức là nh – nhà Hẻm con đường nh song song với đường Cao Thắng (sau này Hẻm là vỉa hè của nhà số nhà tiếng Trống Hẻm). Nhà của Đột cũng nằm trên con đường Phan Thanh Gi. Đột đang chăm sóc y tế đi Mẹ, tôi vẫn đi học, để làm gì chăm sóc biết. Đột bỏ... khi nào học xong, anh sẽ về với em... Tôi chăm sóc và đi để học tình cho bác Ngọc Hoài Phan cũng tốt... Người ta nói vậy thì cũng biết vậy. Sau đó Đột đi Mẹ và hình như chăm sóc có lá thư nào của Đột gửi cho tôi, vẫn để ở nhà Đột.

Tôi hay bu theo đám bên con trai. Đi nhẩy đêm... ké, vì đôi khi nhúng nhà giàu có, dân trường Tây tiếp xúc bal famille thì nhà học xã cercle, làm sao chúng tôi được cái. Vậy thế mà cũng mò vào được cái đám. Bể chuyên nhẩy biết đi của chúng tôi có thêm Khánh, vua

BeBop Tây v, có biết thêm Nguyễn Thị Hùng, Nguyễn Thị Khanh tím vàng Nguyễn Thị Tài và mấy người con bên tím vàng Nguyễn Thị Năng. Nhảy đầm thì đó là nhảy biếu di n, l y hay l y đ p ch không có chuyện l i đ ng nhau nên nh ng cu c nh y v i dân nhà giàu, ch n l c th t vui. Tôi biết nh y t ... mình ên, không ai đ y c và b òn b ng c i t cũng nh u vì cái v b nhà đi nh y. Cái t t ham vui ph i tr nh ng giá th t đ t. Th ng là th . Nh y t i gia ch a đ , t i vũ tr ng luôn và chính cái lúc tôi biết th nào là vũ tr ng, Lê Nguyên H i... t tình v i tôi đ i cây đu đ đ c nhà anh Liêm. Đ t đi r i, m i ng i coi tôi nh m t th ng con trai, th nên khi H i ôm tôi – nh thoi – tôi qu có th y trái tim tôi đ p nhanh h n và có cái gì là l ch y trên da th t tôi. Th t ra, tôi có chú ý đ n H i h n các b n khác nh ng v n không hi u vì sao, ch biết không g p, th y nh nh , mong mong. G p r i thì vui nh ng v n không biết “nó là cái gì và vì sao”. Chúng tôi m t b y con nít ch i v i nhau, đã có đ a nào biết yêu hay có b đầu. Tôi thích H i. Anh h c gi i, hát hay và nh y đ m cũng không thua ai. Năm đó là năm th nh t H i vào tr ng D c.

Khiêu vũ tr ng Đ ng Khánh là n i đ u tiên tôi t i đ nh y và ó đó, tôi nghe n ca sĩ Mai Ly hát. Tôi không còn nh m t ch , ch mang máng là đ i ánh đèn m o, ch Mai Ly xinh đ p và hát hay. Th r i trong m t lúc h ng thú, l i đ c các b n khuy n khích, tôi trèo đ i lên sân kh u và xin v i ban nh c cho tôi hát bài “Con thuy n không b n” c a nh c sĩ Đ ng Th –Phong. Giám đ c, ban nh c coi tôi nh m t ng i khách n i h ng b t t nên ch ng ai th c m c. Nhi u l n sau đó, chúng tôi kéo nhau đ n n a và l n nào tôi cũng leo lên hát. Nào là “Lá th ” nào là “Chi u vàng” nào là “G i gió cho mây ngàn bay” cũng ch ng ai th c m c gì cho đ n m t đêm c nh sát ru ng xét và phát giác ra tôi m i... g n g n 16 tu i. Tôi đ c vào ng trong đ i l n đ u tiên trong đ i T ng Nha C nh Sát. Ngày hôm sau, B tôi vào ký gi y t lãnh tôi ra. T i c ng, ông quay sang t ng tôi m t cái tát tr i giáng, th y m y trăm ông tr i r i lên xe b đi. Tôi đi b v nhà, m t t nh queo. Sau đó, ông và M tôi nói th ng... Mu n đi hát thì đ ng bao gi v nhà vì nhà này không có... m làm ca sĩ.

Tôi v n vô t , h n nhiên vì đã có Bà N i nh ng chính Bà cũng không mu n th y tôi đàn đúm v i m t đám con trai. Bà cũng la m ng tôi đ u đ u nh khi bà... t ng kính v y và Bà l i càng không hi u... ca sĩ là cái gì. Mà c ng đáng t i, tôi ch a chính th c b b ch v i ai trong đám b n trai tr i đánh c a tôi ngoài H i là ng i i tôi m i h i... mong ch . Đám b n trai c a anh S n tôi thì ng i nào cũng th ng tôi và xem tôi nh m t đ a em trai. y v y mà r i H i và tôi, c hai đ a ch a k p nói m t t ng yêu, H i đã b tr ng D c gia nh p binh ch ng Không Quân. Cũng nh Đ t, H i h n tôi ngày tôi ra tr ng và chúng tôi h n nhiên nhìn m t Lê Nguyên H i hào hoa, h c gi i, hát hay, nh y đ p đi vào cu c s ng quân ng. Th nh tho ng chúng tôi v n g p nhau, t h p nói d c và đi nh y đ m. Cũng là đ p bi u di n cho H i nghe. Th i đó tôi cũng đã biết hát nh c ngo i qu c nh Crazy Love – You are my special Angel – Put your hand on my shoulder – Only you và Unchained Melody, t ng Tây thì Ma vie – Non Je ne regrette rien – Sur le chemin de ta maison – H i g i tôi là Connie Francis. Th i gian này, tôi quen biết nh c sĩ Tùng Giang i khiêu vũ tr ng Đ ng Khánh....

... Đu Đông, Đà Lạt thật tuyệt vời. Bà chủ Night Club là một bà già gốc Hoa. Có lúc bà cay nghiệt nhưng cũng có lúc dịu dàng, thông cảm với cuộc sống của các chủ vũ nữ làm việc với bà vì nhu cầu vào nghề vì hoàn cảnh gia đình. Có chủ ngày đi học, tối làm vũ nữ, có nhu cầu chủ chủ đi lính xa, phải nuôi cha mẹ già và một đứa con. Tối đến, đôi ánh đèn mờ ảo của vũ trường, chủ nào trông cũng lạ lùng lạ vì thực sự ngoài đời, các chủ là người đẹp chủ nghề may mắn bất ngờ. Nhưng cái nghề này, theo tôi là một nghề lạ lùng thối nát. Làm vũ nữ không có nghĩa là... đi đêm với người người. Không ai bắt các chủ làm đủ đó đủ là bà chủ, cho dù người khách đó là tri phú. Người trẻ trẻ nghề hợp các chủ để lòng yêu thì đó là quy riêng của các chủ. Giới giang hồ thối nát có một theo yêu cầu của bà chủ, để báo thù cho chúng tôi và nhà hàng trong những trẻ nghề hợp khách say sưa, quỵ phá đánh lộn. Chúng tôi trở thành một nhóm, coi nhau như anh chị em trong nhà. Tuy học giang hồ, tuy các chủ là vũ nữ nhưng tất cả, theo cái nhìn và sự hiểu biết của tôi, họ là những con người trẻ tình, trẻ nghĩa gần gũi tình thân lạ lùng Sơn Bạc những họ không phải là những tay giết người, không chủi gác kẻ yếu thủ, bệnh với người, che chủ người yếu đuối. Họ cũng là người có học, trẻ Tây có, trẻ Ta có. Tôi giành để chăm sóc của các anh chị trong suốt những năm tháng ở Đà Lạt. Một bài học. Một kinh nghiệm rất đáng trân trọng cho cuộc sống. Kinh nghiệm đó sẽ được sống sống như thế nào, theo chiều hướng nào. Đúng là một bài học tốt cho tôi.

Tất cả những sự việc đã xảy ra, đã qua. Tất cả những khuôn mặt đã xa khuất mặt mù. Tất cả những gì gì là hạnh phúc hay nỗi đau của một thời nào đó, chúng ta không còn nhìn thấy, tìm lại được. Tôi gọi đó là kẻ niêm. Tôi không có quá khứ, dĩ vãng như người người thối nát chủp tội. Tôi chỉ có kẻ niêm và đó là tất cả gia tài tôi có mang cho đến một ngày nào đó.

Cái gì không còn nhìn thấy, không còn sự tươi đẹp, đau chủ một vài giây để hợp trẻ chủ. Duy chủ có kẻ niêm là bất biến. Nếu trong cuộc sống có một điều gì đó không thể thay đổi được thì đó là kẻ niêm. Những sự việc, những con người, đẹp có, xấu có đã biến chúng ta mà đi. Tuổi trẻ đã biến chúng ta. Màu xanh của tóc. Màu hồng của môi. Đã biến chúng ta. Lạnh lùng, tàn nhẫn và hèn nhún.

Chỉ tuổi ba mươi, bốn mươi hay đã biến qua ranh giới của đời người như tôi hiện nay. Kẻ niêm không hề phân pha theo ngày tháng. Mỗi ngày qua, chân bước đi gần cái cõi đi về. Tôi càng thấy gần bó với kẻ niêm, như chủ có kẻ niêm bây giờ mới trẻ về là của riêng tôi, như chủ có những người đã xa đời, mới thu về tôi mãi mãi. Vì một lý nào đó, tôi thối nát "sống" với người người đã khuất nhu cầu, trân quý họ, yêu thối nát và cảm thấy yên tâm họ, để an ủi chia sẻ nhu cầu họ. Ai đã trẻ trẻ qua nhu cầu ngang trái nghề chủ chủ, cay đắng oan khiên, sự hiểu vì sao tôi có nhu cầu cái... khác người.

Một người một cách sống là đi về tự nhiên tự ngàn xưa. Ôi, khi ta đói, kẻ niêm có cho ta no.

Khi ta nh, k ni m có làm cho ta m. Khi ta nghèo, k ni m có làm cho ta khá h n. Có nhi u ng i nghĩ nh v y và h nghĩ đúng. K ni m không là mi ng c m manh áo hay ti n b c trong đ i s ng. K ni m đ p đ h n, cao h n, thiêng liêng h n. K ni m làm đ i s ng chúng ta thăng hoa trong sáng và thánh thi n. Tôi th t tình ti c cho nh ng ai coi th ng k ni m ho c có mà không bi t gi . Nh ng ng i đó, tâm h n m i nghèo nàn làm sao. Chúng ta có th đ i núi, l p bi n nh ng b n tính con ng i là đ i u không bao gi thay đ i. Th t đáng ti c.

Có nhi u đêm ch t th c gi c nhìn ra v n, v ng trắng tròn t a ánh sáng soi rõ t ng ng n cây, khóm c gi ng h t nh m t đêm trắng quê nhà cũng trong m t khu v n nh , có nh ng k quên đ i s ng quanh mình, cùng nhau u ng r u, ngâm th đàn hát đ i “n ng khuya”. Nh ng đêm n m nghe m a bu n rào r t, ch t nh nh ng chi u m a x a cùng theo nhau ra quán ng i, im l ng bên nhau nghe nh ng gi t cà phê tí tách r i, im l ng bên nhau nhìn ng i ng i, ng a xe ng c xuôi. Nh ng giây phút im l ng đã nói v i nhau bi t bao đ i u không thành ti ng. Bu i sáng cây c còn l p lánh s ng mai, im l ng đi bên nhau đ i hàng thông t bao năm reo mãi nh ng đ i u nh c vi vu bu n bã bên m t n c cầm nín ch a đ ng bao nhiêu n i ni m.

Bu i tr a tr i cao xanh th m, n ng đ i nhau theo gió trên th m c quen, có cây đàn n m thên thang l ng nghe b c chân nh nhàng lúc xa, lúc g n c a hai k quên đ i. Chi u có m a b i dng dng qua thành ph , quán cà phê v ng, h ng ca phê th m l ng, v n ch hai ng i khách quen ng i đó, im l ng bên nhau. Có gì quan tr ng đâu. Không, không có gì c , có nhau là đ i u đáng nói và h đã có nhau trong su t cu c đ i.

Đà L t đ p. Đà L t hi n. Đà L t th m ng. Đà L t bao dung. Đà L t th y chung. Đ nh m nh kh i đi t m t n i nh th . T i sao không là Sài Gòn. T i sao không là Hu . Không, Sài Gòn và Hu không ph i là Đà L t. Không bao gi nên m i s ph i kh i đi t đó. M t s tình c , mà ng m l i thì không đúng, không ph i. Rõ ràng là s s p đ t c a cái mà chúng ta g i là Đ nh M nh. M t ng i l u l c t sông H ng, m t ng i r i xa sông H ng đ g p nhau vào m t đêm có m a và gió đ y tr i, c cái thành ph nh bé, nhìn ai cũng là b n. Cái thành ph đó n u b n đ n m t l n là s nh mãi. Đ n r i không mu n r i đi. Đi r i l i mu n tr l i. Nh ng đó là Đà L t c a 40 năm v tr c, m t Đà L t hi n lành nh ngô khoai, trong s ch đ p đ th m nh hoa h ng hung, ng t ngào nh chu i La Ba và th y chung nh nh ng hàng thông th ng đ ng su t đ i ch reo mãi m t khúc nh c hi n hòa.

Là m t ng i s ng đ i ca hát, có dăm ba m i tình l n, tình con, chân đã đi mòn m i trên quê h ng, r i năm châu b n bi n, đã g p g c tri u ng i. M a bão cũng đi. N ng gió cũng đi. Đi đ n không còn bi t mình đi đâu. Không c n bi t vì b n bi n là nhà, nhìn đâu cũng th y quê h ng, nhìn ai cũng là anh, ch em, ch c ch n nh ng ng i cùng m t ki p s ng nh tôi, ph i có nhi u đ i u đ nh mà tôi g i là k ni m. Qua m t cánh r ng, ngang qua m t cây c u. Đ ng

lời mở đầu góc phố. Ngồi xuống uống nước ly cà phê rồi quán nhậu ven đường, thắm chí nhìn từng người trên cây, bên cạnh bên lề, lòng tôi cũng xao xuyến xót xa. Có lúc bàng hoàng ngỡ ngàng, từng người chúng ta trong một căn nhà, từng người chúng ta trong một khu phố, một dáng người thì người yêu, thì người thoáng đi vào phố, từng người chúng ta chốc chốc lại đưa tay ra nhúng ngón tay tháp bút gầy guộc quen thuộc kia chạm vào tay mình. Nhưng rồi tôi hết bỗng nhiên bật khóc vì trong tay tôi, chẳng có bàn tay nào giá cả chính mình và góc phố kia chẳng là một khúc quanh hiu quạnh.

Những khi ngồi một mình, lòng trống rỗng, đưa tay vuốt rỗng. Tôi không thể nghĩ đến bất cứ một điều gì. Đường phố trái đất đã sặc sụa, chúng ta còn gì hơn là tôi ngồi đó nhìn người khác thì tôi không còn ở trong tôi. Một cái xác, một người chết và đi về người chết, không có vấn đề gì để đi ra vì sẽ không có câu trả lời. Người chết không biết nói. Nhưng rồi có những lúc tôi vui mừng vào giữa khóc nước lên từng người khác. Lòng người trừ những kẻ niềm đam mê đau không hề phai nhạt theo thời gian. Nghĩ đến người này, người kia, nghĩ đến đi mình, tìm mua về ra trăm ngàn mệnh. Cũng như đêm tôi nằm chong mắt nhìn bóng đêm vây phủ, những cơn mưa lạnh lẽo rồi. Chẳng thể cho đến lúc thì đi. Tôi đã hiểu thế nào là khóc rơi lệ một mình.

Tôi cũng có những niềm vui chẳng không phải lúc nào cũng ôm ấp sự thiên thu ấy. Gia đình tôi từng người đi là bình yên về mặt một. Không có những nỗi đau gì. Cả hai vợ chồng đưa đưa trên đường nhấc cốp đi, một cuộc đi quá nặng nề mà cả hai đều như những chiếc cốp, đưa nhìn thấy những chuyện đáng cười, cùng cười tránh cho nhau những nụ cười phiến diện của mình có thể gánh vác được. Vợ chồng vợ già rồi có thể sống với nhau đến già, có thể trở thành hai người bạn. Đây là một điều tốt vì có những điều, vì là vợ chồng, sẽ không thể chuyện gì, những nỗi đau là buồn, sẽ vì cái sự đi người khác khi có thể nói với nhau tất cả những điều tốt đẹp không thể nói được, có đôi lúc tôi tâm sự với bạn một vài điều riêng. Song đó là chuyện của mỗi năm vài chục, giờ đây chúng tôi sống đúng là đôi bạn già, những người xa nhau lúc chi tiền. Còn cái gì mà phải đi với nhau rồi. Duy có một điều, kẻ niềm riêng thì của mỗi người đi đường về là những điều riêng thì được cả hai đều tôn trọng. Không thể chia sẻ, không thể an ủi. Rồi tôn trọng.

Dĩ nhiên không phải cuộc sống chung 26 năm không có những cay đắng. Phải nói là những điều, những tôi, phải, chính tôi là người quyết định, không thay đổi làm gì nữa và làm cho cuộc sống chung trở nên có ý nghĩa, trở nên đáng sống. Làm cho người này trở nên sống thì cả người kia. Làm cho người khác này là người khác thì lúc nào cũng mong trở về mà không có sự hối hận hay vì không còn sự chèn ép nào khác. Nhưng kẻ niềm đi của cuộc sống chung quí có lúc làm tôi buồn thì. Tôi không hề quên. Không thể quên, thì những tôi xem đó như những người khác, những chuyện như đi thì người. Bởi cuộc đi, đâu phải lúc nào cũng cho ta sống tốt, mà nếu tôi là người đòi hỏi thì, tôi đã từng làm khi tôi trong 26 năm dài. Thì những người hai vợ chồng người ôn hòa những vui buồn xa xa mà từng người chuyện của ai đó. Đây là mái nhà này là sự bình yên bởi tôi mua những thì.

Nếu có điếu gì làm tôi đau lòng, ấy là tôi. Tôi muốn sống bình yên nhưng tâm tôi chưa yên. Tôi nhớ y lắm quá. Tôi nhớ vớ quá, cho dù đôi mắt nhìn và sự nhận xét của người thì tôi là một người bình lãnh, can đảm. Điếu này thốt ra cũng không có gì gì là sai hay xa sự thật bởi vì nếu tôi không can đảm, liệu gì này tôi còn sống nữa và bao nhiêu tang thương của giây phút nào người ngoài trong tình hình thế. Cái gì là bình lãnh, can đảm đôi khi chỉ là sự dũng cảm, là cái vẻ mạnh mẽ bên ngoài mà nó cũng có thể để xem như thái độ bất cần của một người nhưng mà y tha thiết đến cái gì là ngày mai, của một người không may bình thường nếu không muốn nói là điên. Thấy đi chán quá, chán đi quá, mà vẫn cứ ôm lấy cuộc đời. Là vì sao. Vì còn nhớ đến người người. Vì còn người người, người đi đi nhớ. Vì rằng đôi lúc tình người đã quên nhưng cũng là vì tôi là đứa mà mình mà thôi. Tôi không hề quên nhưng điếu của người người và rồi chỉ có gì an ủi cho bằng đến một lúc nào đó như lúc này, tất cả oan khiên sẽ mờ ra. Phải để nó ra, nào phải chờ đợi năm, đã 40 năm rồi đó. Nếu không phải là bây giờ, sự sống còn bao giờ nữa.

Năm 1956, gia đình tôi đã rời Đà Lạt 1 năm.... 6 năm sau, tôi lại lên Đà Lạt tìm nơi trú thân nhưng lần này, chỉ có mình tôi.... Không có tin hay thấy của Đột. Hết đi M theo đũa nghi ngờ Không Quân. Bình bè tình không như tình cũng nhưng còn gọi vui chơi như ngày nào. Anh tôi vào Thủ Đức. Bác Phạm ng, Nam, Dũng lo đâm đũa húc đũa may ra không phải đi lính. Cây đu đũa của nhà anh Liêm đũa ng như buồn hân đi. Nó đũa ng trở trở mắt mình, ngày cũng như đêm chỉ đi tìm người của chúng tôi. Chuyện đó không bao giờ có lại nữa. Tôi cũng trở trở như nó. Con ngõ đũa ng như sâu hân, hun hút trong ánh sáng vàng vọt yếu ớt hân ra từ những căn nhà như những đũa ng của sự sống sau biển của mình.

Tôi mới 17 tuổi đã thành đàn bà, đã mang trong người một mầm sống không mong đợi. Là của tôi...Tôi biết anh ta là Vũ Trọng Đũa ng Khánh. Anh ta là một người đẹp trai dù ăn nói không có duyên. Anh ta tên là Minh, dân Trũa ng Tây gốc Đà Lạt. Gia đình Minh đảng hoàng, công giáo, điếu này như như tôi nhớ đến như ngày hân phúc khi hân đến trú lúc còn ở Hà Nội. Mãi xa Hà Nội mấy năm, tôi đã nhớ. Có lẽ tôi nhớ đến Bình tôi nhớ hân là bởi tôi không hề tin rằng Bình tôi đã chết.... Tôi thích Minh nhưng không hề cảm thấy rung động, hân hân chờ mong. Không có cảm giác... đông của ho của cháy bỏng, người người, bân bân, tan chảy như bột nước. Lê Nguyên Hân cho tôi những cảm giác đó dù chỉ người của nhau, cảm tay nhau. Hân có phải là tình yêu của tôi không. Tôi có yêu Hân không. Tôi không biết. Cũng như không biết như thế có phải là tình yêu không.

Số phận của tôi là nơi đau đến của Bà Nội - con gái không chịu người... ôm balo người. Bà tôi xưa hân. Mãi tôi không cần biết. Riêng tôi, chỉ có cảm thấy gì. Minh cũng không phải là người người, chỉ có chỉ y như anh là lính Không Quân chuyên về Radar hân từ M... Lũa ng mắt anh lính hân sĩ dù là không quân, nuôi anh còn chỉ đũa no, nói gì đến vợ con. Minh báo sự của tôi về

Đà Lạt trình diễn bạn mà những người anh... từ vì tôi đào ngũ. Tôi chẳng bao giờ quên những lần đi thăm Minh và Khánh Chí Hòa. Khi cái bạn 6 tháng, tôi vẫn đi hát và chính là đó, tôi gặp Trung Úy Không Quân Kim Cường. Sau buổi hát, anh chào anh Sơn và tôi chèo vòng vòng Sài Gòn... hát tiếp những bài tôi vừa hát, để bạn anh hát cho tôi nghe bài Anh đến thăm em mắt chiếu mà... Anh bạn... Mai chào bạn có gout lạ, cũng như thế, và anh cũng muốn em giữ mãi niềm vui. Anh thích thấy em cười vì niềm vui đó sẽ mang cho em tất cả những cánh cửa... Cuộc gặp gỡ giữa anh em chúng tôi và Trung Úy Lưu Kim Cường đến giờ này vẫn vậy. Tôi biết tên anh và anh là người duy nhất có cái nhìn thiện cảm với tôi. Anh là người đầu tiên và duy nhất khuyến khích tôi đi theo nghiệp dĩ này. Khi nào có gì cần, cho anh hay... Ngày tôi sinh Lý Cường, anh như người bạn cho tôi 1500 đồng và tôi như... mua đồ cho con... Anh không bao giờ biết tôi đã dùng số tiền đó để tiếp tục cho Minh và Khánh Chí Hòa. Chẳng ai. Anh vào nhà thờ để Chính thăm tôi trong buổi đầu bay. Bác Trưởng Khu vực nhà báo Nguyễn Hoài Phương tên cha mẹ đẻ là Nguyễn Nguyễn Kim cũng vào. Chị Yến cần cho tôi 500 nói chuyện mà gặp những người mà Bà Nội không vào. Có đi đâu không ai biết, tôi tiếp tục dùng chèo xe Velosolex... đi đi.

Ôm con vẫn vẫn Bà Nội không phải là đi đâu đến giờ này cái lúc Bà giờ này Mẹ và tôi lòng thờ phụng cháu. Tôi không buồn để vì tôi đã gây lỗi lầm không thể tha thứ dù sau khi mãn tù, Minh đến nhìn con và hứa sẽ cười hạnh phúc. Song đời vẫn những người hàng xóm, nhất là các bạn bè cũ của Bà, tôi vẫn là đứa con gái hạnh phúc. Làm sao tôi có thể cắt nghĩa rằng vì tôi nên phải luôn cái người đó. Làm sao tôi có thể nói rằng sẽ không còn ai dám lấy tôi vì tôi không còn cái.... thế giới là trình tiếp. Cái thế giới của chúng tôi nó khó khăn như thế đó... Thế mà chỉ có ca sĩ không dám cho mình người biết mình có người yêu vì sẽ khán giả không còn thích mình nữa. Bà Nội tìm cho tôi vú Chính để nuôi Lý Cường. Con bé có tên này, sống phải gặp chết, nếu không như Bà, chắc Lý Cường đã bỏ tôi mà đi rồi. Bởi lúc đó tôi chưa có một ý niệm, trách nhiệm làm mẹ. Yêu con thì có những con phải kiếm tiền nuôi con nữa chứ. Tôi không muốn trở lại cuộc sống khi mình quên mình, trong một cái phòng tối tăm, không gì ngoài chiếu trên một cái nhà sàn ở Cầu Kinh. Cần mua đồ ăn, tiền hát khi có khi không và đó là lý do tôi như người hát cho Night Club ở Đà Lạt sau khi gặp Lý Cường rồi cho Bà.

Minh và tôi sống cuộc sống vẫn chẳng những mình người. Chúng tôi ở chung với Bà Mẹ Minh. Năm sau, tôi có thêm một đứa con trai. Có người trong nhà bạn... thế này như trông giờ ông... Lưu Kim Cường... Sao lại có ông Lưu Kim Cường trong này khi nhận con một người, người cũng biết Bà Linh là con ai chứ. Tôi lại thế này. Tôi sao thế này. Sao không yêu mà lại... có con. Tôi sinh con Linh ở Sài Gòn khi về nhà Bà Nội và tôi một lần nữa, tôi tiếp tục dùng giờ taxi đến nhà thờ ông Nguyễn Duy Tài. Cô y tá bạn cho cô cho người đi mua bác sĩ vì ông đang coi cine ở rạp Eden. Tôi nhẩy xuống lên... trời đất này, người ta đến đến nơi rồi mà còn đi tìm bác sĩ... mà cô y tá nói, tôi hùng dũng leo lên bàn để và rồi khi Bà Tài về tôi, tôi đã hoàn thành thêm một tác phẩm... không chờ đợi. Nhưng dù sao chúng nó cũng là máu thịt của tôi. Không yêu chẳng. Ai cần tôi yêu con. Chẳng bao giờ tôi quên hai lần vượt tất cả, tôi chỉ có một mình và niềm vui đêm. Khóc cho số phận không thể tha thứ để của mình. Tôi nghĩ đến Bà tôi. Ôi, tôi có lại với ông biết bao nhiêu. Tôi chỉ có lại với Bà tôi mà thôi.

Ly C, B o Linh, vú Chính và tôi ra bên xe đồ Minh Trung tr i Đà L t b i lúc đó ti n l o ng c a tôi là 75.000. Đ s c đ kh i ph i m con m i mg i m t n i. L o ng c a Minh bao nhiêu, tôi không biết. Anh làm cho Usaid đ i quy n ông Lâm Quang t i Tuy Hòa và r t ít khi v nhà. Có vú Chính, tôi giao con và s ng tr i nh th i con gái. i i phòng trà ng v i m y chi vũ n h c leo lên đ i cù n m nhìn Tr i Đ t. Tôi v n ch a ý th c đ c m t cách nghiêm ch nh, b n ph n c a m t ng i m . Tôi v n ch a đ tình yêu đúng nghĩa dành cho các con. Tôi còn quá tr . Tôi đã bi t gì v cu c s ng quanh tôi. Tôi yêu tôi và ch a k p s ng cho tôi. Không có gì cho tôi. Không ph i là l i c a Minh trong c n say r u. Ch kh m t cái là ng i tôi yêu không ph i là Minh. Ch a rõ ràng là ai, tôi ch a bi t yêu... Mãi nhi u năm sau, tôi m i bi t th nào là tình yêu.

Đi u không th thay đ i, ch i cũ là tôi yêu hát. T ngày đó, tôi đã t nh đ u có ph i đánh đ i h t đ ch đ c hát, tôi cũng không ng n ng i và Đà L t qu là n i tuy t v i đ hát nh ng nh c ph m c a nh c sĩ Đoàn Chu n, Đ ng Th Phong, Nguy n Văn Khánh. Đông hay v ng không h i nh h ng đ n tôi. Th gi i c a tôi ch có riêng tôi. Tôi h nh phúc, tôi đau đ n s ng v i tôn giáo c a mình. Nh ng ngày n ng nh nhàng. Nh ng đêm m a đ u dằng. Nh ng bình minh r c r . Nh ng hoàng hôn cô i. Đâu có ai đ ý. Ch riêng mình tôi l ng l trên con đ c dài, bên dòng su i nh , gi a bao la hoang đ i, c g ng hít cho đ y bu ng ph i c a mình h ng th m c a đ t tr i hoa c . Tôi yêu tôi - tôi yêu tình yêu c a tôi, m t tình yêu ch a giành cho riêng ai. Tôi th c s đ n h t tình yêu vào nh ng ca khúc m i đêm tôi hát v i n i bu n. Nói là bu n b i tôi ch a bao gi đ c vui. Tôi hình nh cũng là m t đ a con không đ c mong đ i. M t s th t b i c a m tôi. Th ng thì m t ng i đàn bà đ p khó có th ch u đ ng m t đ a con x u. Tôi gi ng B . L i thêm m t lý do đ m luôn luôn b quên tôi, tuy nhiên đi u m không hài lòng l i chính là đi u làm cho tôi hãnh di n. Nó là ngu n ai i giúp tôi ch ng đ v i bao đi u t i c c trong đ i s ng.

Có bi t bao ng i không đ p và nghèo nh ng c hai đ u không ph i là m t cái t i. Nghĩ th nên tôi không h th t v ng khi Đ t quên tôi, song tôi ti c H i vì đã nghĩ đ n H i r t nhi u mà n u H i không đi xa, ch c tôi đã bi t th nào là tình yêu. Có th tôi s có h nh phúc, cũng có th không nh ng ít ra, tôi không đ n n i ph i ân h n. M t l n B o Linh h i tôi... M có yêu ba không... Tôi tr i không c n suy nghĩ. Không. Th t tàn nh n nh ng r t th t thà vì Minh không bao gi có trong ý nghĩ c a tôi.

Tôi b t đ u bi t hút thu c là t năm 16 tu i khi i chung v i ch c a Minh là ch L Quyên, ng i đóng vai chính trong phim "N c m t đêm xuân" c a anh Nguy n Long. Ch hút và th ng b o tôi... chậm tao đi u thu c mi... [gia đình Minh g c Hu] ri t r i tôi hút thu c lá h i nào không hay. 1964 H i t M v và qua Thái Lan h c thêm v lo i máy bay A-6. Ch Quyên r tôi lên Pleiku ch i và tình c , tôi g p l i H i. Chúng tôi nhìn và chào nhau nh 2 ng i b n.

Hội ngày và bè bạn. Vũ Trường Phụng Hoàng hình như là người trí duy nhất cho các chàng Không Quân hào hoa bay bươm bướm thì từ đầu tiên đó. Chúng tôi yêu và nhau một bài. Hội bạn anh đi và người yêu. Trường khi bài hát chậm dật, Hội nói... Sáng mai anh bay dùm cho một người, anh anh đi em đi coi Bên Hội... Tôi cho anh biết tôi và chúng tôi chia tay. Tôi và Trường. Giờ Hội đi rước, tiếng cười của anh vang lên trong cái khuya vắng của Vũ Trường.

Tôi không nhớ là mấy giờ vì đang say ngủ. Tiếng đập cửa rầm rầm làm tôi giật mình. Hội là bạn... Mai, Mai anh đây, Hội đây... Tôi và vàng chày ra mở cửa phòng, Hội lo lắng cho người bạn vào, anh ôm hai vai tôi và nói... Mai anh, xong phi anh sẽ đi Bên Hội... Tôi chấp nhận, Hội đã đi người bạn của tôi, người. Tôi chui vào màn nằm ghé bên anh, tôi cười anh đi mở cho anh nghe đàn chầu. Hội nằm úp mặt trên tấm khăn phủ giường. Tôi trở lại giường, 6 giờ sáng thày dậy, Hội không còn nằm đó nữa. Khoảng 2 tiếng sau, tôi chợt nghe mặt tiếng nói không biết xuất phát từ đâu và sau đó, tôi được tin anh đã chết.

Trên chiếc phi của xác Hội và Sài Gòn, chỉ có mặt mình tôi ngồi bên quan tài của anh. Tôi đau đớn nhưng không khóc được. Không mặt gì từ một cái nào rời ra khỏi đôi mắt của tôi. Đi làm tôi xót xa hơn nữa là bạn bè và gia đình Hội quy tất cả trách nhiệm vào tôi. Tôi không nói được gì. Tôi không muốn nói. Tính tôi vốn vậy. Lòng tôi quay ngoắt đi trở về nhìn cái nhìn cảm giận và ai oán của người bạn... Năm năm và sau, rồi năm năm và sau, tôi nhớ đến một mặt hình do chính thân phụ Lê Nguyên Hội gửi cho tôi và hàng chữ cũ viết sau tấm ảnh... Gửi cô Khánh Ly thay mặt cô nhân Lê Nguyên Hội. Lúc đó, tôi khóc. Ôi, sao hạnh phúc bao giờ cũng đến với tôi quá trớ ...

Hội chết... đó là cái chết đau đớn ghi đậm nét trong đời tôi. Không phải nỗi đau đớn của người và một chết người bạn chúng tôi chết a họ có và nhau nhưng chia sẻ và chết ngoài hôn nhân đời, và ngày đã thu về ngày xưa. Sau khi bắt được, Hội gia nhập binh chủng không quân, chúng tôi ít có dịp gặp nhau. Hôn nhân và tôi nói... anh sẽ cưới em... cũng như tôi phải đi. Rồi tôi trốn đi, các bạn tôi, trong đó có Hội và tôi không nhìn tôi khác đi. Hội và anh chàng Nam Ngự - cũng không quân - thường gọi và trở về nhà mang đến cho tôi lúc thì của chai nước mát, lúc thì túi gạo. Thấy tôi sống và sống cô đơn trong căn phòng gỗ nhô lên trên dòng kinh nước đen, không chắn màn, bàn ghế, đêm đêm đo hát ở Đới Nam, lúc được hát, lúc bạn quên người cho tôi khi hết giờ, tôi thì đi xích lô về. Bạn bè thường gọi là lúc đó các bạn tôi ai cũng còn đang đi học, ăm bắm bạn. Chia cho nhau chút cháo như thế là hiếm quý lắm rồi... cho nên, khi Hội chết tôi thường xót Hội như một người thân yêu trong chính gia đình cũng chẳng có ai hay chi, mà nếu có hay, tôi cũng có biết lý do vì sao sẽ vì cái đau thường và xa. Tôi không làm gì và không biết gì. Hoàn toàn không. Tôi chưa từng oan bao nhiêu năm rồi và chính vì thế, tôi đã khóc khi thân phụ Hội gửi cho tôi tấm ảnh của anh. Tôi chấp a bao giờ quên anh: Lê Nguyên Hội.

Lúc đó, trước 1962, tôi đã được tiếp xúc nhà văn Nguyễn Đình Toàn. Ông có vẻ hài lòng khi đàn cho tôi hát. Ông Nguyễn Đình Toàn dạy tôi ngâm thơ và đưa tôi vào ban Tao Đàn của nhà thơ Đinh Hùng. Tôi thút thèn kém, như bé bên cạnh Bà Hồ Diệp, ông Nguyễn Thanh - người đã vượt sông Bến Hải vào Nam - như người cũng yêu thơ người bạn tâm giao bạn cho tôi. Tôi đã được đến công nhân như tên tuổi trong công nhân cũng đưa như chuyện niềm vui, chuyện tình yêu. Chính quy định thời nào cũng phải vui sinh hoạt văn nghệ, nên người có người đã từng nói... nhà văn Việt Nam khi như chó... tôi thấy không có gì quá đáng. Như người thành danh, tên tuổi đã đi vào văn học sử mà còn khi thì tôi, chúng tôi, như người đưa mọi người tiếp xúc vào nghề làm sao áo quần, cơm no. Qua ông Nguyễn Đình Toàn, tôi được biết thêm rất nhiều người. Được trở thành nhân vật Bé Mai trong gia đình Bé Ngôn Bé Luận của Nhà Báo Ngôn Luận, rồi cũng tiếp xúc thành viên lách lẳng những vị vị, vị vị mà cũng được cho đăng. Dĩ nhiên tất cả như người công việc này đều không mang lại cho tôi một đồng bạc nào, vậy mà tôi cảm thấy rất sung sướng được chấp nhận biết ngày mai mình còn tiếp tục ăn cơm, tiếp tục căn phòng như hộp trên kính nước đến trước cửa Đakao nữa không.

Lúc rời nhà hàng Anh Vũ - buổi đóng cửa - tôi may mắn xin được hát ở phòng trà Hoà Bình nằm ở góc đường Lê Lợi gần ga xe lửa, góc xéo qua là chợ Bến Thành. Thời buổi cũng chấp nhận có bao nhiêu. Chấp nhận phòng trà cho thuê nào, như nhà thơ này, nên nghèo chấp nhận chấp nhận, nghèo gì mà nghèo đến vậy. May mắn cái áo cũng là chuyện không đáng. Ông Nguyễn Long quay phim "Nước Mặn Đêm Xuân" có tôi xuất hiện hai cảnh, cũng không tiền. Phải dành dụm, vay mượn may được cái váy đen cài trước ngực một bông hồng trắng, còn ngay cả quần áo đi hát cũng chấp nhận. Hai vị áo dài may lại cũng được một chiếc váy gò là jupe serre. Toàn bộ là do thừa đâu thừa đó từ quần áo của Yến, của mẹ tôi bỏ đi mà anh Sơn tôi rất khéo tay may lại cho tôi. Tại Hoà Bình, tôi may mắn xin được hát ở khiêu vũ trường Đệ Nhất Nam. Hàng đêm tôi đến sớm để nghe ca sĩ nổi tiếng chấp nhận chấp nhận không có ai, may ra tôi sẽ được cho hát. Tại ông Nguyễn Đình Toàn, tôi gặp được nhà c sĩ Y Vân và hát cho ông nghe. Nhà c sĩ Y Vân vừa sáng tác xong bài Ngăn Cách, ông dạy và đưa cho tôi như người có một đêm ở Đệ Nhất Nam, khi được hát, tôi đưa bài Ngăn Cách cho ông Lê Văn Thiệu, lúc đó là trưởng ban nhạc, ông Thiệu cảm xem rất thích cái xịch... bài gì mà cảm thích... tôi đâu dám có phần người gì. Tôi cho tôi chấp nhận có duyên với bài hát này. Về sau khi chấp nhận Minh Huệ hát, bài Ngăn Cách lập tức nổi tiếng cho đến bây giờ.

Hàng đêm, tôi ngồi một góc nhìn chấp nhận Trúc Mai đẹp, sang như một mảnh ngọc. Chấp nhận Kim Chi đẹp như... đẹp. Hai chấp nhận chấp nhận nhau, chấp nhận, khách và buổi bàn rời rít xúm quanh hộp hộp. Ngày hôm sau, tôi không bao giờ quên cái hành động sang của của chấp nhận Trúc Mai khi ăn xong một trái nhãn, chấp nhận như dùng ché khăn bàn lau miệng ngón tay, một vị ngọt ngào cao, một nhìn thút thút và rất nghiêm. Tôi chấp nhận chấp nhận chấp nhận các buổi đàn chấp nhận chấp nhận đêm này qua đêm khác. Không ganh tỵ - không đố kỵ - không muốn được rời đi đêm về lại căn nhà sàn, niềm vui khác một mình. Đi để được biết là các chấp nhận chấp nhận bao giờ thì ý xem rất tôi, trái lại đôi khi trong như người lại chấp nhận thăm, tôi cảm thấy được chấp nhận chấp nhận chấp nhận, tôi nghĩ phải khi nào tôi cảm lòng và giờ mãi sẽ kính trọng cho đến bây giờ. Cái gì đáng như là một đêm chấp nhận Minh Huệ buổi tôi đến nhà hàng Tao Do hát thơ cho chấp nhận. Tôi mừng vì Tao Do là một nhà hàng lớn nổi tiếng nằm trên đường Tao Do. Sẽ

soạn tiếp ng đ i tiếp m tiếp dù lúc đó tôi ch a bi tiếp dùng ph n son, tôi đ n s m và nh n đ c i ông ch Ngô Văn C ng truy n ra... ca sĩ tôi ngh thì đ ban nh c hòa t u, nhà hàng tôi không đ cho nh ng i vô danh làm m t uy tín... Tôi lóc cóc tr v cái nhà sàn m t mình qu nh hiu, lòng đ y tuy t v ng nh ng không h gi n đ , oán trách. Gi n ai, trách ai b y gi . Đó là cu c đ i. Đó là cu c s ng tôi t l a ch n cho mình và lao vào b t ch p m i gian nan kh n khó, h t nh m t con thiêu thân bi t là lao vào l a s ch t nh ng nó v n c b ng lòng v i s ph n dành cho nó. G n nh m t hành đ ng... t vì đ o. B y gi , 44 năm sau, tôi th y cái s vi c... âm nh c cũng nh là m t th tôn giáo c a tôi... không ph i là quá đáng.

S s ng ngày càng không đ dàng. Không th xin đ c gì gia đình. Không th trông mong vào b n bè. Không ch mong nh ng cánh c a, nh ng sân kh u m ra dành cho mình m t ch đ ng đ u nh nhoi khiêm t n. Con gái đ u lòng, tôi g i c N i trông nom. Ng i g i là ch ng thì lúc g p lúc không. Trong c n tuy t v ng thì b ng đầu m t ng i, m t s c s y ra m đ u cho nh ng may m n chi u c đ n tôi. Có l vì lòng tôi tha thi t v i nghi p dĩ y ch ng hay tôi đ c sinh ra ch đ làm đ c m t vi c duy nh t là hát, đúng nh bm c c a tôi. M t đ nh m nh đã đ c báo tr c v i ti ng đàn, ti ng hát c a B tôi qua nh ng bài hát đ p đ nh ng đ y nh ng g y đ và chia li. Ng m cho cùng, có gì tr n v n, đ y đ n đ c mãi trong cu c s ng. G y đ hay chia li, âu ch ng là lu t bù tr c a Th ng Đ .

M t phòng trà Đà L t c n ca sĩ. Bà ch xu ng Saigon r i tôi đ con l i và ra đi. Ch ng t giã ai. Ch ng có ai đ t giã. Ch ng có ai đ ý đ n mình. Con đã có c N i. Tôi r i Saigon nh th vào m t ngày tháng 11 năm 1962. Ti n l ng tuy ít nh ng có th kéo tôi ra kh i tình tr ng tuy t v ng b i nh ng âu lo sinh s ng gi a m t n i ch n tuy r n l n nh ng l i ch ng có ch nào cho tôi. Nghi p dĩ ca hát ch a đ c xã h i quan tâm hay coi tr ng. S ca sĩ có th đ m trên đ u ngón tay song không có c may nào cho mình chen chân. Có m t l n, nh c sĩ Nguy n H u Thi t đi cùng m y ông nhà báo nào đó đ n g p tôi ở ngõ 20. Ông b o... em mu n n i ti ng thì ph i đi v i m y anh. Ph i có m y anh gi i thi u m i đ c... Tôi không hi u ông mu n nói gì nh ng th ng nh ng đ a m côi, kh n kh , l i khôn r t s m. Tôi không h nghi ng cái thi n chí c a m y ông nh ng linh tính mách b o r ng con đ ng đ c h a h n đó s ch ng đ a t i đầu. Tôi yêu hát, ch mu n đ c hát, đ s ng đ đ c hát ch không h nghi có ngày đ c g i là ca sĩ hay s n i ti ng nh các ch Trúc Mai, Kim Chi, Thanh Thúy hay Minh Hi u.

Gia đình bên n i c a con tôi l p nghi p Đà L t th cho nên dù sao đi n a, tôi cũng ph i ra m t nh ng tôi v n trong căn l u trên c a nhà hàng. Ch th nh tho ng m i v cho đ n năm 1963, tôi tr l i Saigon và sanh đ a con th hai. T nhà c N i tôi t g i taxi đi đ n nhà th ng Duy Tân. y, ph i coi là mình đã có gia đình thì chuy n có con cũng bình th ng nh ng i ta ăn c m, u ng n c v y. Đó là ngày 4 tháng 10 năm 1963. Th là m i 18 tu i đ u, tôi đã có hai đ a con. M t trai, m t gái. Sau đó, tôi th c s là m t thành viên trong nhà h Tr n, b t đ u h c Giáo Lý v i Linh M c Th ch m i chi u t i nhà th Chánh tòa Đà L t và làm phép hôn ph i t i đây, v i m t ít ng i quen. Gia đình tôi ch có m t đ a em nh . M và B đ ng tôi không có m t, cũng ch ng có m t tí quà, m t l i nh n nh vui m ng nào.

Không yêu mà cứ thành vợ chồng. Gặp nhau đôi lúc có nhớ không. Chẳng bao giờ nhớ những mong ngóng. Ai muốn đi đâu cứ đi. Khi nào vợ, cứ vợ. Gia đình bên Nội mẹ y đứa nhà cũng chẳng mẹ y khi dòm ngó đứa mẹ y mẹ con tôi ở dưới nhà và tôi, cũng có những con đực y những chẳng đứa thím thì t, đứa đũa i những khác b i l, tôi còn nhớ quá, tôi cũng chẳng là mẹ t đứa tra, chẳng biết nhu u đi u trong đời sống, không ham muốn chuyện vợ chồng. Sống sống l th đ ng gi a những những không hề có chút quan tâm nào đến mình. Tôi thì l i r t nh y c m, r t d t i thân, r t mong m i m c đ c yêu những, cái đi u này phát sinh t ngày m t đi những i cha tôi tôn th cùng v i chu i ngày sống đ y m c c m bu n t i ch đ i m t ti ng âu y m c a m . Ti ng nói y không có. Không bao giờ có đ c n a trên đôi môi c a M tôi.

Cái năm 64 là mẹ t năm th t l lũng. L m chuyện l lũng có những vui buồn, t i nh c, có đ u hi u may m n mà tôi không đ ý - Ph i mãi v sau này, n i ngh i l i, tôi m i th y đ c, m i c m nh n đ c s s p đ t c a Thiên Chúa... Ti n l ng c a tôi đã đ c nâng cao lên 75.000 m t tháng. Tôi đã xin c N i đón con gái sau khi có thêm đ á con trai. Ba m con đ c đón nh n, nhìn nh n sau r a t i và làm l c i i nhà th . Có ch ăn đ đàng hoàng. Gia đình t i không còn s mang ti ng con không chẳng mà ch a. M i ng i đ u c m nh n th , ch riêng tôi là không. Tôi chẳng c m th y có gì vui m ng vì đ u th nào, tôi cũng luôn luôn là tôi. Tôi m t mình. Những đ i u ng i ta m ng cho tôi l i chính là những đ i u tôi không màng t i. Hoàn c nh đ a đ y tôi trong lúc tôi b v không n i n ng t . Khi đã... li u m t đ a chân, thì là cùng đ ng, là không có s l a ch n. G p ngh nh tr c tr , đ v là chuyện không th tránh. Nó c t t tan ra trong s không chung th y c a c hai ng i. Công khai không đ u di m, né tránh đ u cái s không chung th y c a tôi ch a cao đ n m c đ b lên án những v i m t ly n c đã quá đ y, gi t n c ân hu cu i cùng đ u t bên nào, cũng đ s c làm tràn. Tôi không hề h i h n v i s chia tay t t, kéo dài t i ba năm. R t nhu u năm sau, khi con trai đã có gia đình h i... m có yêu b con không... Không... câu tr l i b t ra nhanh nh nó đã n m s n đầu đó mà t lâu l m r i tôi không đ ý. Đó là m t l i l m th i th đ i và tôi đã ph i tr giá không r . Những đ u sao, tôi cũng có đ c hai đ a con.

Tình c m tôi dành cho H i là th tình c m th đ i, nh nhàng. Tình c m tôi dành cho ông L u Kim C ng là th tình c m phát xu t t lòng bi t n. C hai đ u r t trân tr ng đ i v i tôi trong su t cu c đ i. Hình nh những những i hùng binh chẳng không quân, tr c ho c sau m t phi v , ghé ngang thành ph Đà L t, cùng nhìn và nghe tôi hát m t bài, r i l ng l ra đi đã đ l i trong lòng tôi m t an i, m áp không th quên đ c, nh t là l i ông L u Kim C ng đ n dò... Đ ng bao giờ làm m t n c i. Nó s m cho em cánh c a t t đi vào cu c đ i...

KHÁNH LY

